GÖTEBORGS UNIVERSITET

INSTITUTIONEN FÖR KULTURVETENSKAPER

ALLT BARA FÖRSVANN

En studie av KP-webbens forum som kulturarv.

Edith Eires & Daria Parchakova

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program:	Kandidatprogrammet Kultur
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	VT22
Handledare:	Eva Zetterman
Examinator:	Kristina Öhman

Abstract

Titel: Allt bara försvann – en studie av KP-webbens forum som kulturarv.

Författare: Daria Parchakova & Edith Eires

Termin och år: VT22

Institution: Institutionen för kulturvetenskaper vid Göteborgs Universitet

Handledare: Eva Zetterman

Examinator: Kristina Öhman

Nyckelord: barnkultur, barns kulturarv, cyberkultur, digitalt kulturarv, immateriellt kulturarv, internet, KP-webben, minne.

The purpose of this thesis is to examine the cultural practices of children on the internet forum known as KP-webben (2007-2012) from the perspective of a cultural heritage. A decade after its closing the social and cultural impact of the forum is at a risk of being lost, pointing to known issues in the preservation of born digital heritage. The forum's status as children's culture is also discussed as a risk factor in the prioritization of digital heritage preservation. By collecting memories of the forum from former members, through a questionnaire, as well as analyzing the media coverage of the closing of the forum in 2012, we aim to present ways in which the story of KP-webben may yet be preserved. Through this we also suggest ways in which traditional analog research methods can be applied for the preservation of digital heritage.

Keywords: child culture, childrens heritage, cyberculture, digital heritage, intangible heritage, internet, KP-webben, memory.

Varför måste jag skriva om detta? (…) Det beror på att jag har upplevt några av livets mest meningsfulla stunder i arbete med på ytan utsiktslösa projekt.

Jag måste skriva om detta för att jag har älskat ett rivningshus.

A N N I G H E

Innehållsförteckning

1. Inledning **6**

1.1 Introduktion 6

1.2 Bakgrund **7**

1.3 Syfte och frågeställningar 9

1.4 Tidigare forskning 9

1.4.1 Barns kulturarv 9

1.4.2 Cyberkultur 10

1.4.3 Kulturarvets digitalisering 11

1.4.4 Internet Archive och Internetstiftelsen 11

1.4.5 Digitalt bevarande 12

1.4.6 Forskning om Kamratposten 13

1.5. Teoretiska utgångspunkter **15**

1.5.1 Minne och arv 15

1.5.2 Born digital 16

1.5.3 Kritiska åldersstudier 18

1.5.4 Barnkultur och barns kulturarv 19

1.6 Metod och material **22**

1.6.1 Metodval 22

1.6.2. Frågelistan 23

1.6.3. Artiklarna 23

1.6.4 Att sortera sitt material 25

1.7 Etiska hänsynstaganden och reflexivitet 26

2. Resultat **28**

2.1 Att ringa in en praktik 29

2.2 KP-webben som barns kulturarv **32**

2.2.1 “Skrev väl en massa skit” – praktiker på forumet 32

2.2.2 “Vi tog hand om varandras knäpphet” - gemenskap på forumet 34

2.2.3 “En jakt på att må sämst” – konflikt på forumet 36

2.2.4 “De ville oss nog mest väl” – vuxna på forumet 37

2.2.5 “Plötsligt skulle allt bara försvinna” – nedstängningen av forumet 40

2.2.6 “End of an era” – efter forumet 42

3. Slutdiskussion **45**

3.1 Vidare forskning 47

4. KÄLLOR, MATERIAL OCH LITTERATURLISTA **49**

4.1 Otryckta källor 49

4.2 TRYCKTA KÄLLOR **51**

4.3 BILAGOR **54**

4.3.1. Frågelista 54

4.3.2. Informanter 55

1. Inledning

1.1 Introduktion

År 2007 startades KP-webben (*kpwebben.se*), en digital plattform för tidningen *Kamratposten* som drivs av mediekoncernen Bonnier. Hemsidan var, liksom tidningen, anpassad för barn i låg- till högstadieåldern. Genom att registrera sig kunde barnen bland annat skapa en avatar, inreda sitt virtuella rum, och diskutera olika ämnen i forumet *Prat*. Forumet var menat som en förlängning av papperstidningens insändarsida, med samma namn. *Prat* var uppdelat i olika kategorier, som till exempel allmänt prat, musik och noveller. Under de fem år som forumet var aktivt samlades tiotusentals barn runtom i Sverige för att prata med varandra om allt mellan himmel och jord. Hemsidan var något så ovanligt som ett rum på internet dit bara barn hade tillträde, med undantag för de vuxna moderatorerna. Detta skapade speciella förutsättningar. KP-webben utlovades vara ett tryggt rum, och det lades stort fokus på sidans säkerhet. Ett led i detta var att det inte tilläts reklam, något som i förlängningen påverkade finansieringen. Man begränsade också öppettiderna, för att underlätta modereringen. I perioder blev medlemskapet på hemsidan belagt med en avgift, men trots detta blev underhållet av KP-webben tillslut övermäktigt för redaktionen. I december 2011 gick man ut med planerna om att stänga forumet. Protesterna lät inte vänta på sig. *Dagens Nyheter* rapporterade att en protestlista från medlemmarna hade samlat in 820 namn, och att chefredaktören Lukas Björkman hade får 1000 upprörda mejl. Barnen ska även ha försökt nå ut till den dåvarande statsministern Fredrik Reinfeldt (Söderling, 2011). En mediedebatt drog igång, där vuxna skribenter ställde sig på barnens sida. ”Bonnier måste tänka om,” skrev Karin Salmson och Marie Tomicic (2011), och Paul Frigyes (2011) beskriver stängningen som ”att låta en bulldozer köra in i barnens vardagsrum”.

KP-webben stängde alla community-funktioner den första april 2012.

1.2 Bakgrund

> History likes to tell big stories. Well, people like to tell the smaller ones. (...) We get online to tell these stories. We tell them again and again, each time getting it a little more right, each time we understand a little better what happened and who we are (Horn, 1998:11).

Arbetet med denna uppsats började i en diskussion om digital förgänglighet. Vi som skriver denna uppsats är båda födda på andra halvan av 1990-talet, och har växt upp med internet som en naturlig del av våra liv. Det går nästan inte att föreställa sig en värld *utan* internet. I Januari 2021 fanns det 4,66 miljarder internetanvändare globalt (Statista, 2022). Den årliga rapporten *Svenskarna och internet,* som sammanställs av Internetstiftelsen, undersöker svenskarnas internetvanor och visar hur det digitala livet i princip är lika vardagligt som det fysiska i dagens Sverige. I rapporten framkommer det att många av oss shoppar, arbetar, umgås och träffar romantiska partners på nätet. 9 av 10 svenskar använder internet varje dag (Internetstiftelsen, 2021).

I allt större grad både delar och skapar vi våra liv online. Det brukar dock heta att man skall vara försiktig med vad man delar, eftersom ingenting någonsin försvinner från nätet. Detta är en sanning med modifikation. Mycket av det som fanns på internet när vi var barn finns faktiskt inte kvar. Edith mindes att hon i tidiga tonåren hade hängt mycket i forumet på KP-webben, som sedan stängdes. Det gick då upp för forumets användare att saker inte alls finns kvar, om ingen aktivt bevarar dem. Denna problematik har även varit på tapeten mer nyligen, i och med stängningen av forumet *Yahoo Answers* i maj 2021, då många användare beklagade sig över slutet på en era (Statt & Peters, 2021). Med era menas inte bara det specifika forumets existens, utan forumkulturens glansdagar i stort.[1] Idag har forumformatet i mångt och mycket ersatts av sociala medier som Instagram och Twitter – en annan typ av gemenskap. Annat var det förr i tiden.

[1] Det finns visserligen exempel på stora och aktiva internetforum. *Flashback* (flashback.org) är ett forum som används av stora delar av sveriges befolkning, men som på grund av sitt rykte som opålitligt och kontroversiellt knappast kan påstås höra till mainstreamen på samma sätt som andra sociala medier. För vidare läsning kring ungas användande av *Flashback* se Nilsson (2020).

Stacy Horns bok *Cyberville* (1998) beskriver gemenskapen som uppstod på det amerikanska internetforumet *Echo* under nittiotalet. Horn, som själv startat *Echo*, växlar mellan personliga berättelser om forumet och målande personporträtt av medlemmar som vistades där. Utöver detta presenteras statistik från omröstningar som genomförts på forumet, samt direkta citat från diskussioner mellan medlemmarna. *Echo* liknas vid ett litet samhälle, där olika viljor och personligheter måste samsas om det gemensamma utrymmet. Livet utanför och inne på forumet flyter samman. I sin helhet ger boken en bild av det virtuella rummets komplexa verklighet, med både kärlek och hat. Den kan också ses som ett sätt för Horn att bevara ett minne. Genom att berätta historien om *Echo* ger Horn läsaren möjlighet att få en bild av nittiotalets forumkultur, och ta del av det arv som hon själv varit delaktig i att skapa. Att få möjligheten att i bokform beskriva sin egen historia är dock få förunnat. De allra flesta får istället förlita sig på institutioner vars uppgift det är att bevara och förmedla vår gemensamma, mänskliga historia – vårt arv.

För oss som växt upp med internet är just nätkulturen en självklar del av vår historia. En intressant aspekt av detta är dock våra minnen av att vara barn på internet. Både Horns beskrivningar av *Echo*, frågeforumet *Yahoo Answers*, och idag aktiva forum som *Flashback* är tydligt vuxenkodade rum. KP-webben var ett forum specifikt för barn. När det kommer till barn och unga så verkar det bland föräldrar idag finnas en föreställning om att de har en god kännedom om vad deras barn gör på internet, samtidigt som de flesta barn uppger att deras föräldrar inte känner till allt. Enligt den tidigare nämnda rapporten om svenskarnas internetvanor lever “de unga ett eget digitalt liv, som skiljer sig från de äldre i fråga om vanor och användning” (Internetstiftelsen, 2021:5). Det kan ibland vara svårt för oss vuxna att förstå barnens nätkultur. Det man inte förstår är också lätt att nedvärdera. I år är det tio år sedan KP-webbens forum stängdes ner, och omkring 13 000 barn förlorade sin digitala fritidsgård.

1.3 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur barns kulturella praktiker på det nu nedlagda internetforumet KP-webben kan förstås som ett kulturarv. Genom att samla och analysera minnen av forumet från tidigare användare, samt analysera nyhetsrapporteringen kring forumets nedstängning, ämnar vi också försöka finna metoder för bevarandet av detta kulturarv.

- Hur kan barnens praktiker på KP-webbens forum förstås som ett kulturarv?

- Hur kan vi genom analys av frågelistesvar och mediadebatt ringa in den praktik som gått förlorad i och med forumets nedstängning?

- Vilka metoder kan användas för att bevara minnet av digitala rum och praktiker?

1.4 Tidigare forskning

Det har inte varit helt enkelt att placera denna uppsats i ett forskningsfält. Vi rör oss mellan flera olika fält, som barnkultur, cyberkultur, och kulturarv. I det här avsnittet kommer vi därför redogöra för tidigare forskning på en rad olika områden.

1.4.1 Barns kulturarv

Svenskt barnbildarkiv (SBBA) är det enda svenska arkiv som helt ägnar sig åt barns kulturarv. SBBA samlar in barns teckningar och målningar sedan 1977 (Eskilstuna, 2021). SBBA samlar främst in bilder från Sverige, men i arkivet finns även bilder från andra delar av världen. Arkivet vänder sig till allmänheten men också forskare och studenter. SBBA's utställningar med urval ur arkivets samlingar ställer ut i Eskilstunas konstmuseum.

Vetenskapsrådet beslutade 2020 om att forskning om barns kulturarv skall få 16,6 miljoner. Pengarna skall gå till projektet *Barns kulturarv - arkivets visuella, röster* (Ekstrand Amaya, 2020). I projektet kommer det undersökas hur barns kulturarv kan bli en självklar del av det svenska kulturarvet. Satsningen är en del av kritiska kulturarvstudier, som har som mål att inkludera underrepresenterade grupper i de nationella kulturarven. En grupp som är underrepresenterad är just barn. Kunskapen om barns kulturarv är begränsad och barns kultur anses inte alltid ha ett egenvärde i sig (LIU, u.å).

1.4.2 Cyberkultur

Robert V. Kozinets är professor i marknadsforskning vid universitet i Toronto och har forskat om relationen mellan kultur och teknik. Han menar på att vårt samhälle blir alltmer digitalt. Den digitala tekniken är ett verktyg, och cyberrymden är en förlängning av samhället, kulturen och våra sociala relationer. “Tekniken formar och omformar ständigt våra kroppar, våra platser och våra identiteter, samtidigt som den formas av våra behov,” heter det hos Kozinets (2011:38). En aspekt av våra digitala liv är det sociala samspel som sker i digitala rum. Enligt Kozinets interagerar och kommunicerar idag hundratals miljoner människor via olika nätgemenskaper, vilket skapar olika cyberkulturer (2011:9). Han påpekar att antropologer tidigare varit långsamma med att studera sociala grupper på nätet, men att samhällsforskare idag inte kan studera det sociala livet och kulturlivet utan att också studera informations- och kommunikationsteknologier och internet. Kozinets menar att utvecklingen och spridningen av olika nätgemenskaper inte bara vittnar om en ökad tillgång till det digitala, utan också ett paradigmskifte i samhället där nätgemenskaper fått en allt mer integrerad och viktig roll i människors liv. Nätgemenskaper, som forum och andra sociala medier, blir platser där vi “lär oss något om verkliga språk, verkliga betydelser, verkliga frågor, verkliga kulturer.” (Kozinets 2011:28).

1.4.3 Kulturarvets digitalisering

Inom kulturarvssektorn har man de senaste decennierna behövt förhålla sig till samhällets digitalisering. Henrik Summanen (2021), som är samordnare vid DIGISAMs sekretariat vid Riksantikvarieämbetet, beskriver i boken *Kulturarvets digitalisering* hur det finns en konsensus inom arkiv, bibliotek och museisektorn att man bör arbeta med digitala metoder, men att vissa omständigheter sätter käppar i hjulet. Det finns fortfarande ett stort glapp mellan hur långt den tekniska utvecklingen i samhället har kommit, jämfört med i arbetet med kulturarv. Summanen beskriver en upplevd motvilja att prioritera digitala projekt, främst motiverad av en brist på resurser (Summanen 2021:55). Summanens bok rör främst *digitalisering*, alltså att överföra ett analogt material till det digitala. I praktiken öppnar detta arbete upp för en betydligt större tillgänglighet, där både forskare och allmänheten kan ta del av material, inte bara fysiskt, utan också genom en dator. Där ett fysiskt arkiv är bundet till en geografisk plats är ett digitalt istället möjligt att dela med människor över hela världen. Exempelvis kan både forskare och privatpersoner idag ta del av digitaliserade museikollektioner från svenska och norska museum via plattformen DigitaltMuseum (*digitaltmuseum.org*).

1.4.4 Internet Archive och Internetstiftelsen

Det finns idag flera exempel på initiativ till bevarande av det som sker på internet. En storspelare är amerikanska Internet Archive (*archive.org*) vars målsättning är att arkivera en så stor del av internet som möjligt (Internet Archive, u.å). Bland annat har de skapat plattformen *Wayback Machine* (*web.archive.org*), ett digitalt bibliotek bestående av avbilder av internet. Genom att söka på hemsidor i *Wayback Machine* kan man se hur de såg ut vid specifika tillfällen i dåtiden, även om hemsidorna i sig inte är i drift idag.

I Sverige finns Internetstiftelsen, som bland annat publicerar den årliga rapporten Svenskarna och Internet. Internetstiftelsen är en oberoende, affärsdriven, allmännyttig organisation som ska verka för ett internet som bidrar positivt till människan och samhället (Internetstiftelsen, u.å). Stiftelsen driver också sveriges första digitala museum Internetmuseum

(*internetmuseum.se*). Syftet med museet är att bevara och tillgängliggöra det svenska digitala kulturarvet. De sysslar bland annat med hemsidebevarande, som går ut på att bevara svenska hemsidor på webben. Museet har också ett arkiv, och samlar in handlingar, föremål och böcker som rör svensk internethistoria. Arkivet skall finnas tillgängligt för forskare, journalister och alla som är intresserade av att studera digitaliseringen av Sverige.

Själva museet består av en hemsida, där det bland annat finns en permanent utställning om internets historia i form av en tidslinje. En annan intressant utställning är deras webbring med hemsidor från Swipenet (*home.swipnet.se*). De menar att dessa hemsidor är svenskarnas första steg ut på webben och att hemsidorna är ett viktigt kulturhistoriskt material. Hemsidorna är låsta, frysta i tiden som museiföremål för att se ut precis som de gjorde förr. De utgör en spillra av en annan tid, från när webben var något helt nytt och inga regler för innehåll eller webbdesign fanns att förhålla sig till (Internetmuseum, u.å). I och med denna utställningen bedrevs också ett samarbete med Nordiska museet för att samla in personliga berättelser och minnen kring svenskarnas första hemsidor (Minnen, 2021). På *minnen.se* går det att läsa olika personliga berättelser om den första tiden på internet för svenskarna.

1.4.5 Digitalt bevarande

Även om digitaliseringen går framåt i en rasande fart, och det händer en hel del när det kommer till det digitala kulturarvet, finns det stora problem med att förlita sig alltför mycket på det digitala. Boken *Flaskpost till framtiden: så bevarar vi våra spår i 100 000 år* belyser risker med det digitala bevarandet och hur det ur ett långtidsperspektiv är både opålitligt och problematiskt hur digitala metoder och format förändras i en snabb takt. Exempelvis kan det i framtiden bli svårt, eller omöjligt, att studera digitala filer eftersom de antingen förstörts eller sparats i format som blivit föråldrade (Joelsson 2020:10).

Samma tes går att återfinna hos *Centrum för långsiktigt digitalt bevarande (LDB),* en centrumbildning vid Luleås universitet, aktiv mellan 2011 till 2016. Centrumbildningen var ett samarbete mellan Luleå tekniska universitet och Riksarkivet. 2011 beskrev LDB hur det ännu inte finns något etablerat sätt att permanent spara digital information samtidigt som en

enorm mängd av information produceras digitalt, LDBs uppgift var därför att hitta bra sätt att bevara digital information för flera hundra år framåt. De ringar in att problemet är den snabba tekniska utvecklingen i kombination med ett snabbt föråldrande av både mjukvara och hårdvara. 2011 skrev de att livslängden för digitala system var mellan 3 och 7 år. Detta faktum jämförs med att det utan hjälpmedel är möjligt att läsa 600 år gamla pergaments- eller pappersbrev, som till exempel Sigrid Magnusdotters testamente från 1370-talet (LTU, 2011).

1.4.6 Forskning om Kamratposten

Eftersom denna uppsats handlar om KP-webbens forum, som drevs av *Kamratpostens* redaktion, fann vi det lämpligt att ta del av tidigare forskning om just *Kamratposten*.

Ett vanligt fokus är hur genus porträtteras i tidningen. I en kandidatuppsats inom journalistik och medieproduktion, *Modig eller rar, vad sa far?: En studie om Kamratpostens framställning av flickors och pojkars fritid*, fokuserar Frida Block och Jessica Johansson (2009) på hur *Kamratposten* som tidning och därmed journalister porträtterar barn. De undersöker hur genus framställs i beskrivningar av barns fritid i tidningen, och man kommer bland annat fram till att könsrollen för flickor och pojkar framställs olika. Ett exempel är hur flickor ofta positioneras i privata miljöer som hemmet, medan pojkar positioneras mer på offentliga platser (Block & Johansson, 2009). Även kandidatuppsatsen *En kompis i brevlådan, en kvantitativ studie om flickor och pojkar i Kamratposten under 1993 och 2013* inom journalistik, medier och kommunikation, skriven av Malin Magnusson och Malou Tranlöv (2014), handlar om att undersöka hur flickor och pojkar är porträtterade i *Kamratposten*. Uppsatsen kommer fram till att det generellt är mer flickor än pojkar som porträtteras, men när det kommer till de vuxna porträtteras män oftare. *Kamratposten* benämns ändå som relativt könsneutral, både i bild och text. I synnerhet är fördelningen rätt jämn när det kommer till den senare årgången som undersökts (Magnusson & Tranlöv, 2014). Samma år kom även kandidatuppsatsen *Kamratposten i genusfabriken : en studie av hur genus konstrueras i Sveriges största barntidning*, med liknande ämne och fokus, skriven av Charlotta Strokirch och Fideli Österström inom media och kommunikation (Strohkirch & Österström 2014).

Kamratposten har även använts för att undersöka andra frågor. Catharina Hällström (2012) har skrivit avhandlingen *Insändare i Kamratposten. Uttryck for villkor i barns kulturella sammanhang* inom pedagogik, som handlar om barn som skribenter, där insändarsidorna undersöks som ett rum för kulturproduktion och kommunikation. I avhandlingen framgår det att barnens insändare till tidningen vittnar om att frågor som rör tillhörighet och plats är centrala i barns dagliga liv (Hällström, 2012). I kandidatuppsatsen *Kamratposten: Barns rättigheter under utveckling, Utvecklingen av barn- och ungdomars rättigheter och skildrandet av psykisk ohälsa ur ett historiskt perspektiv* inom ämneslärarprogrammet i historia undersöker Linn Karlstedt (2017) barns rättigheter, och uppmärksammandet av deras mentala hälsa genom att se hur *Kamratposten* beskriver just barns rättigheter och dess utveckling (Karlstedt, 2017).

Etnologen Barbro Johansson har undersökt *Kamratposten* med utgångspunkt i konsumtion och etik samt hur mat och ätande framställs i tidningen. I artikeln *Consumptions and ethics in a children's magazine* skriver Johansson (2004) om hur idéer och föreställningar kring barn som konsumenter och deras moral porträtteras i *Kamratposten*. Johansson lyfter fram fem teman när det kommer till barn i konsumtionssamhället som också syns i *Kamratposten*; "the globally concerned child, the child who reveals adult stupidity, the shop-lifting child, the child who for ethical reasons chooses vegetarian food, and the child as a capitalist." (Johansson, 2004:231). Johansson kommer fram till att barn i stor utsträckning resonerar kring vad det innebär att vara ett barn jämfört med att vara vuxen. Hon menar också på att barn inte bara sväljer meddelanden när det kommer till konsumtion, utan reflekterar och diskuterar olika dilemman som hör till ett konsumtionssamhälle. Slutligen konstaterar hon att konsumtion och medborgarskap hör ihop, och inte bara handlar om shoppingvanor. Barn behandlas ofta som fullvärdiga medlemmar av ett konsumtionssamhälle, samtidigt som de är uteslutna ur många samhälleliga demokratiska processer där man som medborgare kan göra skillnad, eller påverka (Johansson, 2004). I rapporten *Den goda måltiden. Berättelser om mat och ätande i Vi Föräldrar och Kamratposten 1969-2007* undersöker Johansson (2008) hur berättelser om mat och ätande porträtteras i tidningen. Johansson menar bland annat att idéer och föreställningar kring den goda måltiden återfinns på en rad olika vis i *Kamratposten*. Där

reproduceras barndom och vuxendom med hjälp av maträtter, måltidsregler, dukning och kroppar. Johansson finner tre teman som undersökningen kretsar kring; Måltiden som gemenskap, måltiden som kroppslig upplevelse och måltiden som maktkamp (Johansson, 2008:66).

När det kommer till specifikt KP-webben är det mer skralt med forskning. I en kandidatuppsats inom lärarutbildningen, *"Jag har en annan kompis också, jag hoppas han är barn", en empirisk studie om barns Internetvanor och deras upplevelser kring detta*, nämner Malin Wimby och Anna Öquist forumet som en mötesplats för barn på nätet (2008). De undersöker internetvanor hos barn från 3-5 år. I undersökningen framkommer det att barn spenderar allt mer tid på internet, med att till exempel kommunicera på olika mötesplatser och chattrum. Barn kommunicerar oftast med personer de redan känner, men det är även förekommande att barn skapar nya kontakter på digitala platser. Det framgår också att barn ofta är medvetna om risker som finns online, men att de inte vet hur de skall skydda sig. Det är därför viktigt att vuxna är insatta i hur barns digitala liv ser ut för att barn skall vara trygga på nätet (Wimby & Öquist, 2008).

1.5. Teoretiska utgångspunkter

1.5.1 Minne och arv

I denna uppsats har vi förhållit oss till konceptet minne och minnande utifrån etnologen Florence Fröhlig (2017). Fröhlig påpekar att vi bör lägga fokus på minnandet som aktiv handling, snarare än minnet i sig. Att minnas är något som görs (2017:39). Hon beskriver också det kollektiva minnets aspekter, som först myntades av Aleida och Jan Assman. De minnen som skapas mellan människor i mindre sammanhang kallas sociala minnen, och skiljer sig från kulturella och politiska minnen som berör ett helt samhälle. Sociala minnen har en betydligt kortare levnadslängd, och riskerar att glömmas bort såvida de inte inkluderas i ett samhälles kulturella minnen. Det kulturella minnet bevaras och förmedlas av

institutioner, och kan således leva kvar och bli en del av samhällets självförståelse (Fröhlig, 2017:41).

De sociala minnen som samlats in som material för denna uppsats kan också beskrivas som vittnesmål. Litteraturvetaren Anders Cullhed beskriver på temat problematiken i avståndet mellan vittnet och dess publik. Bara för att en person har ett minne av en upplevelse betyder det inte att någon kommer att lyssna till dennes vittnesmål, och bara för att någon lyssnar betyder det inte att den nödvändigtvis förstår (Cullhed, 2014:14).

Ett annat relevant avstånd är det avstånd i tid som finns mellan det att berättelserna utspelar sig och idag. Etnologen Kerstin Gunnemark beskriver hur minnen kan hanteras genom att beskrivas i text. Skrivandet blir en del av en bearbetningsprocess. Stora drag som är lätta att komma ihåg leder fram till mindre detaljer, som kanske tidigare glömts bort. Att i vuxen ålder beskriva sin barndom innebär också ett pendlande mellan att se på händelser ur sitt nuvarande vuxna perspektiv, och att minnas hur det upplevdes då. Detta ger berättelsen en ökad komplexitet (Gunnemark, 2014:125).

Vilka minnen som lyssnas på, förstås och slutligen accepteras som en del av samhällets kollektiva minnen påverkas av rådande normer och maktstrukturer. De berättelser som accepteras och bevaras blir en del av vårt kulturarv. Kulturarvets historia präglas i mångt och mycket av dess funktion som normbevarande. De berättelser som främjats har ofta tillhört den manliga eliten (Fröhlig, 2017:47). Högsta instans för bevarande av kulturarv är United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, förkortat UNESCO. Antropologen Kirsten Hastrup beskriver organisationen som ett internationellt riksantikvarieämbete (Hastrup, 2010:139).

1.5.2 Born digital

I vårt arbete med denna uppsats har vi förhållit oss till UNESCOs riktlinjer för bevarande av digitalt kulturarv, och i synnerhet benämningen *born digital*. Digitalt kulturarv beskrivs av UNESCO som både det arv som digitaliserats och det som skapats digitalt. År 2003

fastställdes att detta arv skulle omfattas av UNESCOs konvention för tryggande av kulturarv, och man pekade på den överhängande risken att förlora material om inget aktivt bevarande gjordes. Det digitala arv som skapats digitalt, och alltså inte existerar i något icke-digital format skulle prioriteras, då detta löper störst risk att gå förlorat. Detta material beskrivs som *born digital* (UNESCO, 2009). Born digital-begreppet används utan översättning även hos svenska instanser som Riksarkivet[2] och vi har därför valt att använda oss av det engelska begreppet även i denna uppsats. I UNESCOs riktlinjer för bevarandet av digitalt kulturarv påpekas svårigheterna med den mängd born digital-material som existerar. Det är inte möjligt för någon institution att spara allt. Ett urval bör därför göras som tar hänsyn till materialets sociala, kulturella, historiska och konstnärliga värde (Choy m.fl., 2016). Vi har i denna uppsats tagit fasta på specifikt sociala och kulturella värden. Hur man värderar ett material är dock en komplex fråga. Till synes oviktiga saker kan ha en större betydelse än man tidigare ansett.

> (...) even though the value of individual posts on blogs or social media may be marginal, collectively they constitute a unique record of contemporary society, the discussions, thoughts, and achievements of billions of individuals. If preserved, they will represent an incomparable source of knowledge for future generations. Focusing only on the "best" part of this output would introduce biases and prevent any analysis of contemporary digital creation as part of a whole. But few, if any, heritage institutions have the resources, and in some cases the rights, to harvest and preserve en bloc this social output in digital form. This is the paradox of selection in the digital age (Choy m.fl., 2016:6).

Bibliotekarien och arkivarien Trevor Owens (2018) pekar även han på omöjligheten i att spara allt, trots digitala metoder. Owens menar att man i urvalet behöver fråga sig hur materialet kan komma att användas i framtiden, och efter detta avgöra hur stor del som bör bevaras, och på vilket sätt. Digitala objekt är dessutom sällan så väldefinierade som materiella, och deras komplexitet försvårar bevarandet (2018:6-7).

[2] Se riksarkivet.se/born-digital

1.5.3 Kritiska åldersstudier

Vi kommer att använda oss av barnkultur och barns kulturarv, som vi redogör för i kommande stycke, som teoretiska utgångspunkter. För att förstå dessa kategoriseringar är det också av största vikt att redogöra för kritiska åldersstudier. Detta perspektiv kommer fungera som en ingång till perspektiven kring barnkultur, samt kommer finnas med för analys av vårt material genom hela uppsatsen.

Sociologen Clary Krekula och etnologen Barbro Johansson (2017) utgår från att *ålder är en organiserande princip.* Det svenska samhället organiseras på en rad olika vis utifrån ålder; klockslaget när du föds registreras, och du tilldelas ett personnummer som är centralt för att kunna verka och orientera dig i samhället på alla plan. Det är en organiserande princip om du tittar på allt från utbildning, rättsväsende, organisationer och vardagsliv. Det finns åldersgränser på arbetsmarknaden, i biosalongen, rösträtten och kring alkohol. Ålder som en organisering av resurser i samhället uppfattas ofta som oproblematiskt och är på många sätt normaliserat och förgivettaget. Kritiska åldersstudier handlar om att uppmärksamma och att utmana förståelsen av ålder som en neutral kategori (Krekula & Johansson, 2017:12-14).

De utgår även utifrån att *ålder görs.* Precis som genus har diskuterats som ett görande på olika vis finns det vardagliga situationer där människor hela tiden relaterar till sig själva och andra, förklarar och bedömer andra, utifrån ålder. Det finns en mängd olika föreställningar kring ålder, allt från vad som är en passande livsstil vid vilken tid i livet till vilka kläder du ska ha utifrån din ålder (Krekula & Johansson, 2017:14-16).

Krekula och Johansson (2017) föreslår också att *ålder kan förstås som en maktrelation* utifrån de två premisserna ålder som organisering och ålder som görande. Makt är ett mångfacetterat begrepp med olika innebörder. Nutida samhällsforskning fokuserar på att makt är något som också görs, och inte något som somliga har. Det är alltså något som sker mellan människor och grupper i komplexa maktnätverk. Krekula och Johansson vill uppmärksamma organisering kring och görandet av ålder och dess konsekvenser, som åldershierarkier och varierande förutsättningar och resursfördelningar mellan olika åldersgrupper. De skriver också

om hur barn hänvisas till platser särskilt utformade för dem i stadsrummet. De förklarar detta med att stadsrummet är organiserat och anpassat efter biltrafikens behov, vilket gör det farligt för barn att vistas på platser ej speciellt anpassade efter dem (Krekula & Johansson, 2017:25-33).

1.5.4 Barnkultur och barns kulturarv

För att analysera vårt material och förstå KP-webbens forum som en plats där barn producerar sin egen kultur kommer vi att använda oss det barnkulturforskaren Flemming Mouritsen (2002), skriver om barnkultur samt det historikerna Kate Darian-Smith och Carla Pascoe (2012) skriver om barns kulturarv.

Flemming Mouritsen (2002) menar att barnkultur är förknippat med många olika betydelser. Barn och allt som egentligen har med deras liv att göra, som olika aktiviteter och praktiker, kan benämnas som barnkultur i en bred bemärkelse. Han menar också på att kultur i sig är ett brett och mångfacetterat begrepp. Därför har vi valt att använda oss av Mouritsens kulturanalytiska begrepp när det kommer till barnkultur, som han delar upp i tre olika teman eller kategorier. De lyder *kultur för barn, kultur med barn* och *barns kultur*.

Med *kultur för barn* menas kultur producerad för barn av vuxna. Det kan vara litteratur, teater, musik, TV-program, videospel m.m. Mouritsen (2002) räknar också fenomen som leksaker, godis och reklam hit. Kultur för barn kan vidare delas upp i två underkategorier, där det ena handlar om formell kultur med en kvalitétstämpel som ofta innehåller uppfostrande eller pedagogiska drag. Medan det andra benämns som marknadsorienterad, kommersiell, kulturproduktion. Båda delarna konstruerar barnkultur som en “institution” i samhället och det är ofta detta vi först tänker på när vi tänker på barnkultur (Mouritsen, 2002:16).

Kultur med barn innebär de kulturella praktiker barn skapar tillsammans med vuxna. Det kan vara fritidsaktiviteter barn går till som exempelvis sport eller musiklektioner, men också olika projekt mellan vuxna och barn för att inkludera barn och skapa plats för dom som kulturaktörer, vilket leder oss in på den sista kategorin (Mouritsen, 2002:16).

Barns kultur innebär i det här fallet alltså barns egna producerade kultur i deras egna nätverk, som Mouritsen (2002) benämner som deras *play culture.* Med det menas uttrycksfulla former hos barn, allt från lekar, spel, sagor, sånger, skämt och allt annat som följer under barns folklore. Med det tillkommer också mer sporadiska uttryck som barn har för sig som att retas, ett sätt att gå eller olika ljud. Mouritsen kommer också in på att olika medier och platser som barn internaliserar för deras egna uttryck kan räknas hit och exempel som han ger på det är att spela datorspel, leka med barbies, skriva eller rita (Mouritsen, 2002:16-17).

Darian-Smith och Pascoe (2012) menar på att trots att det vuxit fram ett intresse för barn inom forskning och från allmänheten, är barns kulturarv ett område som är relativt outforskat. Det förklarar de bland annat med att barn blir som en del av vuxnas kontext. Historiskt så har barns liv och kultur osynliggjorts eller skymts undan trots att de utgör halva samhället. Deras liv och upplevelser påverkas lika mycket som vuxnas av sociala, ekonomiska, juridiska och miljömässiga faktorer. Barns liv påverkas dock också alltid av vuxenvärldens föreställningar och förväntningar om hur barn och barndom kan definieras och förstås (Darian-Smith & Pascoe, 2012:2).

Från slutet på 1900-talet har kulturarv liknats vid en "ny religion", där kulturella, nationella eller etniska grupper kopplar ihop det som skall bli kulturarv med sin egen känsla av den individuella och kollektiva identiteten (Darian-Smith & Pascoe, 2012:2-3). Detsamma går inte att säga om barn. Barn har inget eget agentskap när det kommer till att bevara sitt kulturarv. Bevarandet genomförs istället av vuxna. Darian-Smith & Pascoe menar att detta antingen görs för barns räkning, eller av vuxna med sitt egna minne av barndomen i åtanke (2012:3).

Barns kulturarv har inte några egna stadgar utan skyddas av UNESCOs konventioner *Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage* från 1972 och *Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage* från 2003, på samma sätt som vuxnas kulturarv. Vad som räknas som ett kulturarv av eller för barn avgör de vuxna, influerade av det rådande paradigmet om hur man förstår och ser på barndom. I en samtida

västerländsk kontext framställs barn ofta som oskyldiga och sårbara. Exempelvis oroar man sig för att barn inte leker ute i naturen längre, har större press på sig att prestera, och att de är mer utsatta och sårbara inför fysiska faror som våld och brottslighet i offentligheten. Den vuxne blir här i relation till barnet en beskyddare, som skall se till barnets säkerhet (Darian-Smith & Pascoe 2012:3). Även hos litteraturvetaren Ulf Boëthius går det att finna den här bilden av barn som oskyldiga och sårbara. Boëthius (1994) beskriver det med att populärkulturen uppfattas som ett hot mot ungdomen eftersom den ofta förknippas med barn och ungdomars fritid, där vuxnas kontrollmöjligheter är mindre eller obefintliga. Därför förekommer det attacker mot populärkulturen från just vuxna, som vill skydda barnen, mot så kallad dålig kultur (Boëthius, 1994).

Att föreställningar kring barndom är kopplade till vuxnas syn på barn betyder inte att barn inte kan inneha ett aktivt agentskap. Darian-Smith & Pascoe gör därför skillnad på kulturarv konstruerat av barn och kulturarv konstruerat av vuxna (2012:4). En annan distinktion som görs i antologin är platser utsedda för barn av vuxna och barns platser som är valda av barn. Det går inte alltid att strikt kategorisera på detta sätt, utan platser kan också vara både och. Platser som ofta väljs av barn, exempelvis övergivna eller "vilda" platser i skog och natur som upplevs spännande kan ofta vara förbjudna för barn att leka i, då de uppfattas som farliga eller smutsiga av vuxna. Så även om barn hänvisas till trygga platser som lekplatser utformade för dom av vuxna, finns det forskning som pekar på att barn värderar provisoriska och tillfälliga platser för lek som en trädkoja i skogen eller ett sandslott på stranden framför de platser som de hänvisas till. Darian-Smith och Pascoe frågar sig huruvida sådana platser kan bevaras som ett kulturarv, och i sådana fall hur och av vem (2012:10-11).

1.6 Metod och material

1.6.1 Metodval

I arbetet med denna uppsats har vi behövt förhålla oss till ett material som inte längre finns. Den textbaserade forumkultur som fanns på KP-webben har idag gått förlorad, och att bevara denna rent bokstavligt är således inte möjligt. Istället har vi försökt hitta andra metoder att bevara minnet av forumet, och den kulturella påverkan som forumet hade.

För insamling av material har vi använt oss av en frågelista. Frågelistan är en ofta använd metod för insamling av kvalitativt material (Hagström & Marander-Eklund 2005). Vi har i utformandet av vår frågelista förhållit oss till Institutet för språk och folkminnen (ISOF) samt Nordiska museets arbete med metoden. ISOF är i Sverige ansvariga för arbetet med UNESCOs konvention för tryggandet av det immateriella kulturarvet (ISOF, 2021a). Institutet arbetar aktivt med utskick av frågelistor och har gjort detta sedan 1914 (ISOF, 2021b).

Även arkivet på Nordiska museet har en lång tradition av att genom utskick av frågelistor samla berättelser om svenskarnas vardagsliv (Richette, 2005). Nordiska museet deltar också i projektet *minnen.se*, som är ett samarbete mellan svenska och norska museer. Satsningen är en del av DigitaltMuseum, och syftar till att bli en minnesbank för framtiden (Minnen.se, 2021).

Då vårt syfte har likheter med det arbete som dessa institutioner utför blev frågelistan en naturlig metod även för oss. Det fanns också något passande i att be om skriftliga berättelser om en så textbaserad praktik som internetforum. Det kändes också relevant att efterfråga människors berättelser och erfarenheter om webben på webben. När vi formulerade frågor till frågelistan utgick vi från Steinar Kvale och Svend Brinkmann (2014), båda professorer i pedagogisk psykologi. Vi ville formulera frågorna på ett sätt som skulle ge utförliga och beskrivande svar. Vi var ute efter detaljerade beskrivningar, och till exempel inte så intresserade av “varför”-frågor (2014:175). Från tidigare erfarenheter av denna kvalitativa metod var vi medvetna om vikten av att ställa tydliga, men samtidigt inte alltför ledande frågor. Vi var också måna om att listan inte skulle bli alltför lång, och avskräckande. Listan landade slutligen i åtta frågor (Bilaga 4.3.1). Ingen av dessa markerades som obligatorisk, men samtliga svarande besvarade dem alla, med undantag för den sista där de ombads lämna

sin mejladress om de kunde tänka sig vidare frågor från oss. Listan publicerades med en skärmdump från KP-webbens förstasida år 2008, hämtad från *Wayback Machine*, i syfte att hjälpa informanterna att minnas hemsidan (Bilaga 4.3.1).

Hagström och Marander-Eklund lyfter hur man genom att använda sig av rätt kanaler kan förbättra chanserna nå sin målgrupp (2005:22). Frågorna i vår frågelista rör minnen av KP-webbens forum, och det blev således viktigt att informanterna hade använt just detta forum. Genom att dela frågelistan i en Facebookgrupp för före detta medlemmar på KP-webben kunde vi nå personer med de erfarenheter vi sökte. Denna Facebookgrupp är privat och har i skrivande stund 191 medlemmar.

Utöver de berättelser om KP-webben som vi samlat in från tidigare medlemmar har vi även läst nyhetsartiklar om forumet från dess samtid. Speciellt fokus har lagts på artiklar om beslutet att lägga ned forumet, vilket också är det vanligast förekommande temat. Här har vi resonerat att denna debatt kan ge en bild av den kulturella påverkan som forumet hade på sin samtid.

1.6.2. Frågelistan

Vi fick in 15 svar på vår frågelistan. De svarande var mellan 21 och 26 år. Elva av de svarande identifierade sig som kvinnor, två som män och två som icke-binära. De 13 informanter som nämns i uppsatsen har fått fingerade namn (Bilaga 4.3.2), för att underlätta för läsaren att åtskilja dem. Två informanter har inte fått några namn då de inte nämns i själva uppsatsen, och är därmed inte med i bilagan. Alla svar har varit betydelsefulla för vårt material, men vi har valt att bara namnge de som citeras. De flesta svar var mycket utförliga och reflekterande.

1.6.3. Artiklarna

För att förstå KP-webbens kulturella kontext har vi, som tidigare nämnts, undersökt hur hemsidan omskrivs i media. Särskilt fokus har lagts på den debatt som uppstod kring stängningen av forumet.

Mediedebatten kring KP-webbens stängning representeras i denna uppsats av åtta olika artiklar, publicerade av tre olika nyhetsbyråer – *SVT*, *Dagens Nyheter* och *Aftonbladet*. Det rör sig om fem nyhetsartiklar och tre mer åsiktsbetonade texter (två debattinlägg och en krönika), som alla författades mellan december 2011 och januari 2012. Artiklarna har valts ut för att de representerar rapporteringen väl, samt hör till de mest utförliga i ämnet. En annan aspekt är byråernas storlek och allmänna erkännande som relativt trovärdiga nyhetskällor.

SVT Nyheter publicerar i december 2011 en nyhetsartikel med titeln "Barnens mötesplats läggs ner – tvingas söka sig till mer osäkra forum" (Löfgren, 2011). Här intervjuas dels en användare, samt en expert på sociala medier, som beskriver varför KP-webben är så viktigt för många barn. Man citerar även *Kamratpostens* chefredaktör Lukas Björkman. Utöver detta publiceras en debattartikel med titeln "Bonnier måste tänka om angående KP-webben", skriven av Karin Salmson och Marie Tomicic som arbetar på Olika förlag (2011). Skribenterna tar upp sitt eget arbete inom branschen som argument för att Bonniers ursäkter för stängningen inte är i linje med deras uttryckta värderingar.

I *Dagens Nyheter* skrivs under december 2011 artiklarna "Barnen förtvivlade när *Kamratposten* stänger sajt" (Juvel, 2011) och "Ny frist för KP-webben" (Söderling, 2011). Dessa inkluderar citat från både medlemmar på forumet, samt representanter från Bonniers – både Lukas Björkman, och Åsa Rydgren från Bonnier Tidskrifter. Efter Juvels artikel publiceras även debattinlägget "Respektlöst av Bonniers. Barn är inte biomassa för att driva företagens vinster" (Frigyes, 2011) som tar ställning emot beslutet att stänga forumet, och argumenterar för att den kultur som barnen skapat måste respekteras.

Aftonbladet beskriver stängningen i artiklarna "Psykologen: 'Sådana här forum fyller en viktig social funktion'" (Karlstein, 2012a) och "'Jag känner mig säker där'" (Karlstein, 2012b). Den förstnämnda fokuserar på ett vuxet perspektiv, då de intervjuat psykologen Eva Arvidsson, samt Mats Andersson från ett företag som arbetar med säkerhet på nätet. I den andra artikeln står istället barnens perspektiv i fokus, och användare på forumet intervjuas. I krönikan "Finns en rejäl hacka att tjäna – för samhället" (Pernikliski, 2012) ifrågasätts de

ekonomiska argumenten för stängningen ur ett allmännyttigt perspektiv.

Det fåtal nyhetsartiklar vi tagit del av som behandlar KP-webben under de fem år som forumet var aktivt handlar främst om startandet av forumet år 2007. I *Dagens Nyheter* publicerades till exempel "Kamratposten. Medlemmar lovas trygghet på tidningens nya sajt" (Carp, 2007) som fokuserar på den utlovade säkerheten på hemsidan. Här intervjuas den dåvarande chefredaktören Ola Lindholm om den stora satsningen. Utöver detta tas problemet med barns trygghet på internet i stort upp, med exempel från Medierådet och Brottsförebyggande Rådet.

1.6.4 Att sortera sitt material

Efter att vi samlat in ett material använde vi oss av boken *Från stoff till studie* för analysarbetet. I Boken poängteras att det är klokt att sortera kvalitativt material när det skall analyseras och att sorteringen kan se väldigt olika ut - det finns inte bara ett rätt sätt. Det viktiga är att ha med sig att "Att sortera är inte harmlöst (...). All sortering kan kritiseras - alla bitar kan i princip när som helst sorteras om." (Rennstam & Wästerfors (2015:68). För att reducera vårt material när vi först fick in alla svar, "umgicks" vi med materialet som Rennstam och Wästerfors lyfter fram som ett bra sätt att lära känna materialet och få en överblick (Rennstam & Wästerfors 2015:69). De lyfter vidare att ett av de vanligaste sätten att få ordning på sitt material är att dela upp det efter innehåll. De skriver också om hur olika teman kan dyka upp i materialet genom att återkommande beskrivningar eller detaljer dyker upp. Dessa teman kan sen komma att bilda rubriker i den framtida texten (Rennstam & Wästerfors 2015:75). Detta har vi haft med oss, både när det kommer till materialet från frågelistan och artiklarna. Vi har genom flera läsningar av svaren och artiklarna upptäckt olika teman som vi kategoriserat materialet efter. Dessa teman blev så småningom till rubriker i uppsatsen. Dessa rubriker har sorterats om under arbetets gång.

1.7 Etiska hänsynstaganden och reflexivitet

Under hela arbetet har vi förhållit oss till Vetenskapsrådet etiska överväganden och riktlinjer för humanistisk- och samhällsvetenskaplig forskning (Vetenskapsrådet, 2002). I enlighet med informationskravet har vi informerat våra informanter om uppsatsen syfte. I och med samtyckeskravet delade vi frågelistan i en Facebookgrupp där informanterna själva behövde ta initiativ till att delta. De har alltså frivilligt gått med på att vara med i den här undersökningen. Det var inte heller obligatoriskt att svara på varje fråga i frågelistan - informanterna kunde välja vilka frågor de ville svara på. De behövde således inte svara på alla frågor om de inte ville det. Deltagandet blev på detta sätt på informanternas egna villkor. I enlighet med konfidentialitetskravet är alla deltagare anonyma. När det kommer till hur undersökningen skrivs fram här i uppsatsen har alla deltagare som citeras fingerade namn. Vi har inte samlat in individernas personuppgifter och vet således själva inte vilka våra informanter är, och kan därmed inte röja deras identitet på något sätt. Den enda typen av personuppgifter vi har är ett antal mailadresser som det var frivilligt att lämna ifall vi skulle ha fler frågor, vilka aldrig blev aktuella för oss att använda. När det kommer till nyttjandekravet blev informanterna informerade om att svaren endast kommer att användas inom ramen för vårt uppsatsarbete.

I presentationen av detta forskningsarbete är det också viktigt för oss att vara tydliga med våra egna positioner. Edith har personliga erfarenheter av KP-webben, medan forumet för Daria tidigare varit obekant. Som forskare vill vi vara tydliga med att vi inte själva tar ställning i de åsiktsfrågor som lyfts i materialet. Huruvida KP-webbens forum var bra eller dåligt, eller om stängningen var motiverad eller inte, är för oss ointressant. Vad som intresserar oss är istället vad diskussionerna kring dessa frågor säger om det digitala rummets sociala och kulturella betydelse.

En positiv aspekt av Ediths koppling till forumet är hennes vetskap om, och tillgång till, den Facebookgrupp för gamla KP-webbare där frågelistan delades. Utan denna ingång hade vårt sökande efter informanter försvårats avsevärt. I vissa fall kan forskning om kulturella

praktiker också gynnas av en förförståelse i ämnet. Som exempel på detta har vi till exempel Henry Jenkins (1992) forskning om fankultur, där han lyfter fram sitt eget fanskap som ett hjälpmedel snarare än ett hinder. Slutligen har vi har sett det som en bra balans att vi har olika förkunskaper, som möjliggjort olika ingångspunkter till ämnet.

2. Resultat

Första numret av *Kamratposten*, eller *Folkskolans barntidning* som den då hette, kom ut redan 1892. Tidningen startades av läraren Stina Quint som såg ett behov av mer läsning för barn. På den här tiden såg tidningen annorlunda ut från idag, den hade många uppfostrande budskap och historier som kunde kretsa kring att man skulle tala sanning, och tro på Gud. Ända in på 1950-talet fortsatte tidningen att domineras av uppfostrande och pedagogiska ämnen. De rådande föreställningarna såg barn som oskyldiga och sårbara, vilket speglades i tidningens innehåll. Reportagen handlade till exempel sällan om vad som hände i världen, då vuxna ville skydda barnen från detta. Under 1950-talet började dock saker och ting förändras. Tidningen bytte namn till *Kamratposten*, och läsarna började få större möjligheter att påverka innehållet vid insändarsidor.

Synen på barn och barndom förändrades när tonåringen "skapades" på 50-talet. Detta märktes även i *Kamratposten*, som nu fylldes med ungdomskultur. Artiklar om hur man kunde piffa till sitt rum, och olika musikidoler började ta plats, men andra ämnen fortsatte att lysa med sin frånvaro. Man skrev till exempel fortfarande inte om puberteten, eller politik. (Kamratposten, 2022) Under 60 och 70-talet började dock även detta förändras. Johansson (2004) beskriver hur *Kamratposten* fick ett mer samhällsorienterat innehåll, samt ett större fokus på barns egna erfarenheter. Sedan 1969 är och tidningen fri från reklam, och finansieras av prenumerationer. *Kamratposten* började se ut så som den gör idag, med artiklar och reportage om ämnen som intresserar målgruppen barn mellan 8-15 år. Dessa inkluderar till exempel politik, puberteten, sex, och sport. Det finns också insändarsidor, frågespalter, korsord, tecknade serier och boktips (Kamratposten, 2022).

Trots stora förändringar sedan tidningens grundande menar Johansson att bilden av barnet i *Kamratposten* fortfarande styrs av rådande föreställningar om barn och barndom. Den egna agensen är idag tydligare, och barnets intresse och åsikter kring viktiga samhällsfrågor lyfts fram (Johansson, 2004). Tidningens historia som sedelärande och pedagogisk lever dock kvar

i föreställningen om *KP* som kvalitativ barnkultur. Detta syns i de nyhetsartiklar som analyserats inom ramen för denna uppsats. *Kamratposten* är ett tydligt exempel på *kultur för barn*, producerad av vuxna, som karaktäriseras av sitt fokus på just pedagogik och kvalitet (Mouritsen, 2002). Tidningens långa historia, och goda anseende inom genren, gör att den ofta väljs av föräldrar – något som också är viktigt för tidningens finansiering. Affärsmodellen bygger på prenumerationer snarare än försäljning av lösnummer, något som skiljer sig från många andra barn-och ungdomstidningar, som ofta har mer kommersiella inslag. *Kamratposten* lanserade sin första hemsida 1997. KP-webben och forumet *Prat* startades 2007 (Kamratposten, 2022).

2.1 Att ringa in en praktik

KP-webbens forum är ett exempel på hur born digital-material tenderar att försvinna, om ingen tar ansvar för att bevara det. Via *Wayback Machine* kan vi nå en sparad bild av hur inloggningssidan såg ut, men inte ta del av hur själva forumet såg ut och användes. Ett problem med detta är dock att en stor del av internet idag befinner sig bakom en vägg – för att få tillgång till många digitala rum krävs en inloggning, eller i vissa fall en inbjudan. Vi kan likna det vid att se en bild av en husfasad, utan att kunna kliva in genom dörren. I diskussioner om bevarandet av digitalt kulturarv fokuserar man ofta på sätt att bevara just det digitala (se Trevor Owens, 2018). Ett blogginlägg, en video, eller till och med en hel hemsida kan behandlas som en artefakt. En stor del av det kulturarv som förvaltas av kulturarvsinstitutioner runt om i världen består av just materiella artefakter. Det finns dock en skillnad på en traditionellt materiell artefakt och en *virtuell*, rent fysiskt. Det är svårt att hålla ett internetforum i handen.

UNESCO (2003) gör i sin verksamhet en skillnad mellan materiellt och immateriellt kulturarv. Skillnaden mellan dessa två typer är dock komplex. Jeff Malpas (2008) har ifrågasatt huruvida uppdelningen ens är relevant, då allt kulturarv har materiella och immateriella aspekter. Han menar att uppdelningen säger mer om hur man historiskt hanterat kulturarv, än om arvet i sig. Ett hantverk kan ses som ett immateriellt arv, men har också

materiella aspekter – det är svårt att virka utan en virknål. I diskussionen kring digitalt kulturarv används ofta materiella termer. Man talar om till exempel hemsidor som digitala *artefakter*. Att bevara KP-webben som digital artefakt i sin helhet är redan för sent, men även om sidan fanns kvar hade det uppstått problem. För det första drevs sidan av ett privat företag, och frågan om äganderätt hade blivit aktuell. För det andra så finns det en etisk problematik. Rent juridiskt räknas internetforum som en offentlig plats, men att använda en användares inlägg i till exempel forskningssyfte kan fortfarande ses som en kränkning av dennes integritet (Kozinets, 2010:199).

Med dessa problem i åtanke ställer vi oss frågan om det digitala, eller virtuella, kulturarvet istället kan förstås och hanteras som ett immateriellt kulturarv? Om ett immateriellt arv har materiella aspekter, så kan vi även anta det motsatta. Genom att istället se det digitala som immateriellt, och använda oss av metoder anpassade för bevarande av detta, kan vi undvika en del av den problematik som kan uppstå med att bevara digitala rum och praktiker.

En beprövad metod för bevarande av immateriellt kulturarv är att samla berättelser (ISOF, 2021b). Det material vi genom vår frågelista har samlat in bildar en sammanhängande bild av kulturen på KP-webben. Informanternas minnen liknar varandra, trots att de alla svarat på frågorna oberoende av varandra, och bekräftar således en gemensam upplevelse av forumet. Detta stärker materialets trovärdighet, men det finns en aspekt som tål att upprepas.

Svaren på frågelistan är inte redogörelser av samtiden, utan dåtiden. Tio till femton år har passerat sedan det som informanterna beskriver inträffade. Detta innebär att minnet kan ha förlorat vissa detaljer. I just vårt fall är det också värt att påpeka att informanterna är vuxna som beskriver hur det var att vara barn. I forskningen om barns historia tvingas vi dock ofta förlita oss på just vuxnas berättelser och uppfattningar av barndom (Darian-Smith & Pascoe, 2012:5). Vårt frågelistematerial har således likheter med till exempel delar av de barndomssamlingar som finns hos Nordiska museet, där vuxna personer har berättat om sådant som hände när de var barn (Nordiska museet, 2020). Flera svar visar den dubbelhet som beskrivs av Gunnemark (2014). Dels beskriver man vad man tyckte och kände då, men

också hur man ser på tiden idag. På frågan vad som var det sämsta med forumet svarar Elina såhär:

> Hmm. Jag kommer inte på något spontant egentligen. Men det fanns säkert flera saker jag hatade då. Typ att man inte fick svära för moderatorerna. Vilket kanske ändå är lite rimligt, med tanke på att KP-webbens målgrupp var väl typ 8-15 eller nåt sånt? Jag tror att at the time hatade jag att forumet (...) stängde under natten. Men som sagt, det är svårt att komma ihåg något mer konkret. Det är ändå ungefär 10 år sedan jag hängde där. (Elina)

Här har vi anledning att fokusera på minnande. Vi har genom att be informanterna att svara på frågelistan också bett dem att aktivt minnas sin tid på KP-webben. Vissa minnen blir dock diffusa med tiden, vilket ses i de vaga beskrivningar som ges i svaret ovan. Som potentiellt arkivmaterial kan dessa minnen därför vara problematiska, då de inte nödvändigtvis beskriver KP-webben exakt som den var. Att samla ett flertal berättelser, och se deras likheter, ger oss dock möjligheten att se vilka minnen som är starkast förankrade hos informanterna som grupp. Många av de svarande fokuserar på liknande teman, vilka kommer att tas upp i kommande avsnitt av denna uppsats.

För att få en mer tillförlitlig bild av KP-webbens kulturella kontext kan vi med fördel även använda oss av källor från forumets samtid. De nyhetsartiklar som ingår i materialet för vår analys blir således ett komplement till våra insamlade minnen. I artiklarna omskrivs KP-webben som det förstods då. Detta blir en värdefull pusselbit i den berättelse om KP-webbens sociala och kulturella betydelse som denna uppsats ämnar skriva fram. Det som också utmärker nyhetsartiklarna är att de bidrar med ett vuxet perspektiv på forumet. De vuxnas åsikter skiljer sig åt, men kan alla kopplas till den vuxenroll som beskrivs av Darian-Smith och Pascoe (2012:3). De vuxna ser sig själva som ansvariga för barnens välbefinnande och trygghet, och grundar sina argument i detta. Även detta blir ett tidsdokument av det paradigm som styrde idéer om ålder och ansvar.

För att kunna bevara något så måste det också finnas. Istället för att gräma oss över att KP-webben som digital artefakt är försvunnen har vi via kombinationen av minnen och

samtida artiklar samlat ett material som beskriver det som gått förlorat. I sin kritik av klassifikationer av kulturarv som antingen materiellt eller immateriellt påpekar Malpas att språk i sig kan ses som materiellt (2008). En berättelse kan hanteras som en artefakt. I kommande avsnitt av denna uppsats är det dags att skriva fram berättelsen om KP-webben, och på så vis materialisera ett minne.

2.2 KP-webben som barns kulturarv

2.2.1 "Skrev väl en massa skit" – praktiker på forumet

Vi har kopplat KP-webbens forum och barns praktiker där till Mouritsens (2002) uppdelningar *kultur för barn, kultur med barn* och *barns kultur.* När det kommer till KP-webben går de olika kategorierna in i varandra. KP-webben är på ett sätt kultur för barn, genom att tidningen *Kamratposten* är skapad av vuxna för barn. Webbsidan och forumet var också skapade och kontrollerade av vuxna. Men det som vi allra tydligast tycker oss ha fått syn på är det som Mouritsen benämner som *play culture.* Play culture skiljer sig från det bredare begreppet barnkultur, som kan konstrueras på ett institutionellt och marknadsmässigt plan. Istället uppstår den från informella sociala nätverk där barn uttrycker sig och vänder sig till varandra. Play culture består av barns deltagande, aktivitet, kompetenser, förmågor, tekniker samt organiseringsformer. Den består helt enkelt av allt det som barn själva producerar. Mouritsen menar vidare att för att lek ska kunna uppstå så måste barn ha en sorts verktygslåda, full av olika verktyg som går att använda i olika situationer. Lek består alltså av förkunskaper och är inte något som bara kommer naturligt, utan kräver ofta daglig träning. Då menar Mouritsen inte aktiviteter som sport eller musik, utan just lek som barn lär sig genom att leka (Mouritsen 2002:23-24). Det verkar som att KP-webben varit ett rum för barn där användarna spenderade flera timmar om dagen med just en egen typ av kulturproduktion.

Så vad gjorde man egentligen på KP-webbens forum? Vad var det för typ av plats, vad hände där? Utifrån svaren på vår frågelista spenderade våra informanter en hel del tid där. Tiden som spenderades på forumet uppges olika och det kan också vara svårt att komma ihåg exakt.

Elina resonerar i svaren att hon minns det som att hon spenderade “typ alla timmar på dygnet” där men att det i hennes “vuxna hjärna” snarare måste ha rört sig om 1-2 timmar varje kväll, efter läxor och middag och sen kanske något mer på helgerna. Svaren varierar allt från 1-2 timmar till 6-8 timmar per dag. När KP-webbarna svarar på vad de gjorde på KP-webben forumet kommer flera olika praktiker på tal. Något centralt var att skriva i de olika trådarna i forumen i Prat. Trådarna Allmänt prat, musikforum, novellforum och rollspelforum var populära. Till exempel är det flera användare som skriver om att de rollspelade bröllop mellan olika användare där andra användare fick vara med som allt från åskådare, präst eller dopfunt. Flora uppger till exempel att hon var gift med 8 personer. I novellforumet skrev användare egna noveller och läste och följde andras. Det centrala verkar ha varit att läsa andras inlägg, svara med egna inlägg och på så sätt skapa trådar runt olika ämnen. Många menar att de diskuterade allt möjligt, det kunde röra sig om musik, politik, subkulturer, film eller olika personliga problem och funderingar.

> Jag spenderade så otroligt mycket tid där! Alla mina vänner fanns på KP-webben och jag kände mig för första gången i mitt liv accepterad för personen jag faktiskt var. Jag var inne mycket i forumet, pratade med folk allmänt om allt möjligt men var också med i rollspel ibland. Jag skrev också mycket noveller, och om jag minns rätt fanns det ett musikforum eller liknande som jag älskade att hänga i. (Pim)

Något som är återkommande i svaren är att det varit högt i tak på forumet och att det där funnits plats för ämnen som benämns som viktiga och seriösa. Det är diskussioner kring musik, politik och filosofi. Samtidigt lyfts det också sådant som benämns som “trams” “nonsens” “flum” och att man “skrev en massa skit”. Till exempel skriver Elina hur “trollande” inlägg var vanligt och att det så kallade trollandet var relaterat till “gängtroll” där flera användare på forumet gick ihop och kom överens om att alla skulle kommentera något på en tråd eller liknande. Hon beskriver det som att det här trollandet var något man gjorde tillsammans och aldrig på egen hand, vad hon nu i efterhand kan komma ihåg i alla fall. Flera användare benämner rollspelandet (som inte är det samma som “trollandet”) både som trams och som ett fantastiskt koncept man inte stött på någon annanstans på internet. I berättelserna om vad man gjorde på KP-webben ser vi tydligt den komplexitet som beskrivs hos Gunnemark (2014). Både barn- och vuxenperspektivet finns närvarande. Samtidigt som

informanterna nästan skäms, fnyser, åt det som de gjorde på forumet som barn, har de också mycket positivt att säga som kastar ett bättre ljus på deras barndomsjag. Det verkar ha funnits plats för både stora och viktiga frågor, samt för en massa trams, bus, och lekfullhet.

2.2.2 "Vi tog hand om varandras knäpphet" - gemenskap på forumet

> Tyckte det var en fin gemenskap, vi höll varandra om ryggen. Det var roligt. Man fick vara lite fånig och knäpp och vi tog hand om varandras knäpphet på ett fint sätt. Det var väldigt bejakande av utforskande och kreativitet, vi lärde av varandra när det kommer till saker som skrivande och konst och musik. Det var som att ha ett stort halvnära kompisgäng där någon nästan alltid var tillgänglig och kunde peppa en eller retas tillgivet. (Flora)

Alla svar tar på något sätt upp gemenskapen, en öppenhet, en reserverad plats för barn och det sociala som det bästa med forumet. Det verkar ha funnits en trygg gemenskap och en tillåtande plats att vara sig själv i den här åldern, något som har varit ovanligt enligt våra informanter, på internet under den här tiden. De uppger att de för första gången kände sig accepterade, välkomna, viktiga och räknade med i ett socialt sammanhang. "Det fanns utrymme för allt och alla och man kunde alltid få stöd och svar, oavsett vad det gällde" skriver Sasha. En del nämner att de inte hade så många vänner utanför KP-webben och att forumet fyllde deras sociala behov, medan KP-webben för andra var en plats där vänner från verkligheten utanför internet samlades tillsammans med vänner man bara hade i forumet.

Några av de svarande reflekterar själva kring hur forumet varit viktigt för hbtq-personer, till exempel skriver Flora att "många av oss var hbtq-personer som fick mer stöd på forumen än i verkligheten och för mig var det viktigt". Pim uppger att hen inte hade vetat om att hen var queer om det inte vore för KP-webben-forumet.[3] Det är tydligt att forumet spelat en viktig roll i KP-webbarnas liv när det kommer till både sociala praktiker, kreativitet men också att det skapats en plats där det funnits ett stort utrymme att vara sig själv och att bli accepterad. Något som också nämns är hur viktigt en sådan här plats är för just barn och unga vid en viss

[3] För att läsa mer om internetsammanhang och dess betydelse för HBTQ-personer se etnologen Evelina Liliequist avhandling (2020).

tid i livet. Flora nämner att man kunde prova på vem man ville vara och att det var värdefullt att få "pröva sina vingar". Pim uppger att det var viktigt att få skriva om stort och smått i en känslig tid i ens liv om saker som man inte ville dela med familj eller kompisar "irl". Ina nämner också hur forumet lärde henne att inte döma andra och att utveckla acceptans för olika människor. Hon upplevde detta som nyttigt eftersom hon "kom från ett pyttelitet ställe med mycket inskränkthet."

Det här med gemenskapen, och KP-webbens forum som en viktig social plats för barn och unga är något som även framkommer i nyhetsartiklarna. En medlem berättar för *SVT* hur hon lärt känna nya kompisar, och lärt sig nya saker via forumet. "Vi hjälper och stöttar varandra", säger hon (Löfgren, 2011). I *Dagens Nyheter* citeras en medlem såhär angående stängningen:

> Jag skiter fullständigt i om det är en helt vanlig webbsida som läggs ner eller att jag går miste om en skrubb. Det som får mig att må dåligt och att kämpa för att inte gråta är för att jag kommer gå miste om er. Ett folk jag kan lita fullt ut på. Ett folk jag har så mycket minnen med. Ett folk som betytt något otroligt av de senaste åren i mitt liv. Som hjälpt mig, och stöttat mig, och muntrat upp mig när det varit mörkt. Och gjort det ännu gladare, när det redan är ljust. (Juvel, 2011)

Även *Aftonbladet* lyfter den sociala betydelse som forumet haft för barn och unga. I en artikel om stängningen citeras en psykolog på BUP, som menar att forum av den här typen fyller "en viktig social funktion" (Karlstein, 2012). Även från *Kamratpostens* redaktion verkar det finnas en medvetenhet om den gemenskap som funnits på hemsidan. Lukas Björkman säger till *Dagens Nyheter* att "För en del har vår community betytt allt. Det finns de som har haft hela sitt sociala liv på KP-webben och då är det katastrof. Vi är väldigt ledsna för det" (Juvel, 2011).

Kozinets (2021) menar att nätgemenskaper får en allt mer integrerad och viktig roll i människors liv. Det går inte längre att skilja på det digitala och det fysiska livet utan att det flyter samman. De flesta uppger i sina svar att de som var på forumen lärde känna varandra, man skaffade nya kompisar och umgicks både i forumen men träffades även i verkligheten. Det organiserades något som benämns som KP-träffar där användare från forumet träffades i

verkligheten utanför forumet. Det fanns till och med sommarläger som arrangerades av KP-webbare för KP-webbare efter nedstängningen av forumet. Många uppger att de har kontakt eller är nära vän med personer från forumet även idag, detta trots att det gått 10 år sen forumet stängde ner. På många sätt stannade den digitala gemenskapen inte bara på internet, utan växte och utvecklades som en del av ens sociala liv även utanför.

2.2.3 "En jakt på att må sämst" – konflikt på forumet

För att förstå KP-webbens forum som ett kulturarv är det viktigt att få en helhetsbild av forumet. Vi bör således lyfta både positiva och negativa aspekter som framkommer i materialet. På samma sätt som det enligt informanterna fanns en blandning av oseriöst (trams, flum, lekfullhet och bus) och seriöst på forumet (diskussioner kring filosofi, musik, film), så fanns också en blandning av positivt och negativt. Vissa informanter lyfter hur det positiva i att kunna lyfta sina problem, skriva av sig, och få stöd även hade en baksida. Å ena sidan kunde man få hjälp och stöd, något man kanske inte fick utanför internet. Å andra sidan var alla på forumet barn som kanske inte alltid kunde hjälpa till eller också själva påverkades negativt av det som delades. Många vittnar om hierarkier, elitism, psykisk ohälsa, konflikter och bråk. Precis som det diskuterades mycket om olika ämnen som nämnts här ovan ledde diskussionerna många gånger till konflikter.

> Jag har lite delade känslor kring hur ämnen som självskadebeteenden, depression och ätstörningar kunde diskuteras på forumet. Å ena sidan tror jag att många barn och tonåringar behövde en säker plats att kunna prata om sådana saker med andra i sin ålder (mig själv inkluderad), men jag undrar om det också kunde ha gjort forumet till en osäkrare plats för andra barn och tonåringar som mådde sämre av att stöta på sådana diskussioner? (Lejla)

Det är flera svaranden som skriver om att det blev en samlingsplats för barn och unga med psykisk ohälsa. Sasha beskriver bland annat att de försökte stötta varandra men att det också blev så att man "smittade" varandra och drogs djupare in i "ätstörningar, depression och självskada". Det som av Sasha benämns som en smitta beskrivs också som att man "eldade" på varandra i en jakt på att må sämst av Olga. Hon berättar att hon till och med utvecklade en ätstörning i tonåren som hon tror kan ha triggats av forumet.

Många nämner också att det existerade hierarkier och elitism på forumet. Theo uppger att det ibland var "någon skum hierarki där vissa KP-webbare som sågs som mer 'kända' alltid fick mycket uppmärksamhet oavsett tråd och ofta stod i centrum". Detta kunde enligt honom leda till att det var svårare för nya användare att känna sig delaktiga. Några andra skriver också om att de själva inte känt sig exkluderade eller upplevt det destruktiva på forumet, men vet om att andra haft sådana upplevelser. Flora beskriver också hur hon tror att den starka sammanhållningen också kan uppfattas som en ovilja att släppa in nya, även om hon själv aldrig påverkats av det. Yrsa minns den här hierarkin men uppger att hon gillade den och var en del av den, men medger att det fanns en risk att andra uteslöts.

2.2.4 "De ville oss nog mest väl" – vuxna på forumet

Kulturen på KP-webben skapades till stor del av barn, men påverkades tydligt av vuxna. Det finns olika exempel på hur vuxna kontrollerade KP-webbens forum på ett uppfostrande sätt, något som vi kommer gå in på här nedan. Detta är vanligt förekommande i kultur för barn (Mouritsen 2002:16). Hemsidan drevs av *Kamratpostens* redaktion, som också ansvarade för att moderera forumet och se till att reglerna följdes. Relationen mellan vuxna och barn på forumet bestod alltså främst i att de vuxna kom med reprimander när barnen gjorde något som bröt mot dessa regler. Modererandet var dock också en viktig del av det ansvarstagande som utlovades från KP-webbens håll i fråga om barnens säkerhet. Redan från starten var *Kamratposten* måna om att hemsidan skulle vara en trygg plats där barn skulle få lov att vara barn (Carp, 2007).

Våra informanter beskriver moderatorerna som både en positiv och negativ aspekt av forumet. Det övergår ofta från det ena till det andra i samma svar. Många uppger att de hade en negativ bild då, när de var barn. Nu i efterhand tycker de snarare att det moderatorerna gjorde, eller bara att de fanns där, var bra. Exempelvis så nämner Nour moderatorerna som något av det sämsta med KP-webben, eftersom de upplevdes väldigt "out of touch" med användarna, men att "så här i efterhand ville de nog mest oss väl. Vi var bara för unga för att se det". Flera informanter nämner att man inte fick lov att svära och att forumet stängde under natten, så att

inga barn skulle vara inne på forumet istället för att sova. Informanterna pendlar även här mellan sitt nuvarande vuxenperspektiv, och sina minnen av upplevelser från barndomen, som beskrivs av Gunnemark (2014).

Att hålla forumet stängt om natten hör till en av KP-webbens mer unika aspekter. Det är idag svårt att tänka sig sociala medier med öppettider, då detta kräver en viss lokalitet – alla användare måste befinna sig i samma tidszon. Att KP-webben var en så pass utpräglat svensk hemsida gjorde detta möjligt. Varje natt, strax före midnatt, dök en gul ruta upp högst upp på sidan som informerade den inloggade KP-webbaren att den snart skulle loggas ut för natten. Lejla berättar om hur "folk på forumet började tillskriva den en egen personlighet, och ritade fanart av den." Tora beskriver öppettiderna som "sjuka", och nämner dem som en av de sämsta egenskaperna med forumet, medan Elina har mer positiva minnen. Elina berättar att det blev en "jättekul" stämning minuterna innan midnatt, "folk (jag med) betedde ju sig som om världen skulle gå under!". I efterhand tycker hon ändå att det var en bra funktion, som tjänade ett syfte.

Även om forumet stängde så fanns det dock barn som ändå stannade uppe. Enligt Lejla skapades det forum på andra sidor med namn som "KPnatt" eller KPnight" dit användare som ville fortsätta chatta efter midnatt kunde ta sig. Det kunde dock vara svårt att få länkar till dessa nattforum, eftersom KP-webben förbjöd att dela externa länkar. En del av barnen hittade alltså vägar runt de gränser som de vuxna hade satt för deras umgänge. I efterhand är det dock flera av våra informanter som ställer sig positiva till att dessa ramar fanns.

Som tidigare nämnts tas särskilt moderatorernas närvaro upp som en del av forumet som man ändrat åsikt om, såhär ett årtionde senare. Moderatorerna var med och skapade den trygga miljö som beskrivs som karaktäristisk för just KP-webben. Exempelvis berättar Pim hur missförstånd mellan användarna ofta kunde leda till bråk, men att så kallade "mods" var snabba att komma till undsättning. Lejla medger att hon som vuxen kan tycka lite synd om moderatorerna, eftersom de utmålades som ondskefulla av barnen och tonåringarna på forumet – trots att de nog bara försökte göra sitt jobb. Lejla berättar även om novelldelen av

forumet och hur det skrevs noveller där som beskrev KP-webben som en stad eller ett land, befolkat av användarna. I dessa noveller utmålades moderatorerna som onda, och utgjorde ett hot mot användarnas frihet. Både kring den gula rutan och moderatorerna bildades alltså en typ av mytologi, där man genom kreativa yttringar ifrågasatte och gjorde sig lustig över makten och dess yttringar. De vuxnas regler bidrog således till att forma barnens kulturskapande på olika, ibland oväntade, sätt.

I artiklarna finner vi ett vuxet perspektiv på relationen mellan vuxna och barn på forumet. Här ses den trygghet och säkerhet som de vuxnas arbete medför som forumets kanske största fördel. Det verkar dock som att det som i slutändan gjorde KP-webben så olönsam var just den höga prioritet som lagts på sidans säkerhet. Säkerheten är ett genomgående tema i majoriteten av den medierapportering som gjorts om hemsidan – både före och efter stängningen av forumet. I *Aftonbladets* artikel om stängningen citeras Mats Andersson som arbetade med att kartlägga säkerheten på olika hemsidor för barn: "Det finns ingen 100 procentigt trygg plats på nätet, men KP-webben är en bättre lekplats än många andra sajter." (Karlstein, 2011).

Säkerheten på sidan används i mediedebatten som argument både för och emot stängningen. Från ägarsidan menar man att säkerheten är viktigare än lönsamheten, och man väljer därför att stänga sidan istället för att kompromissa med denna. På andra sidan pekar debattörerna enhälligt på sidans funktion som ett tryggt rum för barn som något värdefullt som bör få finnas kvar. Det finns från Frigyes (2011) en tydlig maning till Bonnier att de bör ta ansvar för den gemenskap som skapats på deras plattform.

> Det är hög tid att vi lär oss behandla digitala rum och miljöer med samma ansvar och visar samma respekt som fysiska. Upprättar man en gemenskap och den överges av barnen är det begripligt och naturligt att den avvecklas. Men har man byggt en virtuell plats med 13 000 användare som har inrättat det till ett vardagsrum, med sociala nätverk, vänner, intressen, då har skaparna också ett ansvar för att underhålla det. Barn är inte biomassa för att driva förlagens vinster. Sociala miljöer de själva varit med att bygga upp måste respekteras och vårdas. (Frigyes, 2011)

KP-webbens status som rum för kultur skapad både för och av barn är intressant, då det onekligen finns en poäng i Frigyes resonemang. Medlemmarnas upprördhet och känsla av orättvis behandling grundar sig i att det som försvinner är något de själva varit med och skapat. Själva plattformen skapades av *Kamratposten*, men den kultur och gemenskap som florerat på forumet är en produkt av barnens umgänge med varandra. I beslutet att lägga ned forumet fanns det dock mycket begränsade möjligheter för barnen att påverka, och detta ser Frigyes som ett svek från Bonniers håll. Även Salmson och Tomicic lyfter hur Bonnier sviker inte bara barnen, utan sin egen värdegrund där de anser sig vara ett företag som "känner sitt ansvar" inför samhället (2011). Samtidigt pekar ägarsidan på det orimliga i att en förhållandevis liten tidningsredaktion skall axla ett så stort socialt arbete. Åsa Rydgren uttrycker sig såhär till *Dagens Nyheter*:

> Det är väldigt viktigt att det finns ett sådant forum på nätet, men det är inte hållbart att en tidningsredaktion med 8–9 medarbetare ska driva en verksamhet där man dagligen måste göra svåra avvägningar som på avgörande sätt kan påverka unga människors liv: I vilka fall ska vi kontakta socialtjänsten och i vilka fall skulle det bara gör saken värre? Vilka självmordsbrev är äkta och vilka är vanlig tonårsdramatik? Det här borde någon annan hjälpa till med, vi är journalister, inte socionomer (Söderling, 2011).

Denna intervju genomfördes efter att mediedebatt och protester från medlemmarna lett till ett beslut om att KP-webben skulle få leva kvar i ytterligare några månader. Från ägarsidan hoppades man på att ett annat företag skulle vara villiga att fortsätta driva sidan, med samma höga krav på säkerhet (Söderling, 2011). Även i ett av svaren från frågelistan lyfts just de medlemmar som på forumet hotade att begå självmord. Lejla berättar om hur hon minns att två olika tjejer skrev inlägg om självmord på forumet, vilket ledde till att moderatorerna kontaktade polisen. Hon minns att båda två överlevde, och att de träffades på en KP-träff efter händelsen.

2.2.5 "Plötsligt skulle allt bara försvinna" – nedstängningen av forumet

När vi har beskrivit KP-webben och barns praktiker på forumet har vi redan nämnt nedstängningen av forumet på olika sätt. Nedstängningen, och diskussionerna kring den, är i sig viktig för att förstå KP-webbens forum som ett kulturarv. Nedan presenterar vi hur våra

informanter minns den, samt hur artiklarna skrev om händelsen då, år 2012. Pim berättar såhär:

> Det kändes typ som mitt liv skulle ta slut när forumet gjorde det. Jag var jätteledsen, skickade många mail till Bonniers och försökte demonstrera tillsammans med mina vänner. Jag pratade om det med familjen och vännerna därifrån, men kändes som att endast vännerna kunde förstå hur ont det faktiskt gjorde. Hela mitt liv fanns på det där forumet och plötsligt skulle allt bara försvinna. (Pim)

Flera av informanterna uppger att de var upprörda och försökte stoppa nedstängningen. Användarna startade protestlistor, mailade till Bonniers och hade även planer på att demonstrera mot beslutet. I svaren uppger användarna att det kändes nästan som att "livet skulle ta slut" eller att de "tänkte nästan att livet var över". Användarna blev ledsna, arga och besvikna. Billie minns att hen började gråta och fortsätter med att "det låter klyschigt, men för en ung hjärna var det verkligen hela mitt kontaktnät och en trygg plats." Theo minns att det var jobbigt att vara i skolan för att han var så ledsen. Många uppger också att det var ledsamt att förlora den här platsen, och allt det man skapat där. Elina svarar att hon var ledsen "mest för att alla fina trådar man skrivit och deltagit i skulle försvinna för evigt."

Åsa Rydgren från Bonnier förklarar nedstängningen av community-funktionerna som resultatet av en ekonomisk omprioritering. Resurserna behövdes på andra håll – till den växande papperstidningen. Även *Kamratpostens* chefredaktör Lukas Björkman nämner hur valet att inte tillåta reklam på KP-webben bidragit till att hemsidan inte gått runt ekonomiskt. (Juvel, 2011) Salmson och Tomicic ställer sig mycket kritiska till det ekonomiska argumentet, då de menar att Bonnier visst har råd att hålla forumet öppet. Att *Kamratposten* växer innebär också större intäkter. De lyfter Bonniers uttalade strategi om att "planera för generationer, inte kvartal" och hur detta inte går ihop med det resonemang som lett till nedstängningen av KP-webbens community (2011).

I Perniklinskis krönika lyfts dock den intressanta aspekten att det visst kan finnas en ekonomisk motivering till att fortsätta driva forumet. Han pekar på communityts roll som avlastning för samhällsfunktioner som BUP och BRIS. "Kostnaden för att driva en mötesplats av det här slaget måste vara en fis i rymden mot vad det kostar att inte göra det."

(Perniklinski, 2011) Det är dock viktigt att påpeka, som Samson och Tomicic (2011) också gör, att Bonnier inte är en del av välfärden. Den eventuella ekonomiska vinst som skulle kunna göras rör områden som inte faller under förlagets ansvar. *Kamratpostens* status inom sin genre kan här ses som en bidragande faktor till de höga krav som ställs på redaktionen. Tidningen har i mångt och mycket undsluppit den typ av attacker mot ungdomskultur som beskrivs hos Boëthius (1994), då den av vuxenvärlden setts som kvalitativ. Det är svårt att föreställa sig att liknande krav på ansvarstagande skulle ställas på mer kommersiella internetforum för barn.

2.2.6 "End of an era" – efter forumet

Några svaranden beskriver nedstängningen av KP-webbens forum som slutet på en speciell era i sina egna liv, men också på internet. Några menar på att de gick vidare till stora plattformar som Facebook, Instagram och Tumblr, som också passade dem bättre utifrån deras ålder. Detta kan relateras till ålder som något som görs (Krekula & Johansson, 2017). Den kultur som skapats av barnen på KP-webben var starkt präglad av praktiker som kopplas till barndom, med lek och trams. Många av de som varit aktiva på forumet en längre tid hade nått en ålder då de istället börjat röra sig mot vuxenvärlden. En del hade redan innan stängningen börjat prata med sina vänner på KP-webben via andra plattformar.

De som var upprörda över nedstängningen uppger att den Facebookgrupp som startades efter stängningen var som en räddning. Ina berättar att "det räddade nog mig när jag hade mina absolut tyngsta och ensammaste perioder. Att KP-webbengruppen fanns och dessutom var aktiv var otroligt viktigt för mig". Sasha minns det som att hon blev väldigt upprörd och inte kunde förstå varför forumet skulle läggas ner, men nämner också att forumet nästan ersattes av Facebookgruppen och att nedstängningen därför blev "relativt smärtfri". Shirin minns det som "jättesorgligt" men att stora delar av forumet redan hade börjat flytta över till Facebookgruppen samt att man hade börjat umgås i verkligheten som bidrog till att det inte blev lika tufft när forumet stängde ner. Vissa användare flyttade också över till forumet *Picknick* (picknick.pola.org), som skapades av två ungdomar som träffats på KP-webben.

Samtidigt som det var många ungdomar och barn som blev upprörda och ledsna över beslutet fanns det också de som svarade att de inte påverkades särskilt mycket av nedstängningen. Några uppger att de började komma upp i en viss ålder där de började intressera sig mer för andra saker. Flora uppger att hon var 14 år när forumet stängde ner, och att hon blev ledsen men att det var en ganska bra ålder att gå vidare från forumet. Olga var också 14 år vid nedstängningen och minns det som "en end of an era". Dessa uttalanden visar också att KP-webben forumet verkligen var en plats för barn, kanske främst för barn mellan 10-14 år, vilket är sällsynt på internet.

Internet är ett rum skapat av och för vuxna, med speciella platser utformade för barn. Det kan liknas till hur stadsrummet är organiserat och anpassat efter biltrafikens behov, och hur barn hänvisas till speciella platser anpassade efter dem (Krekula & Johansson, 2017:25). I ett blogginlägg av forskaren Malena Janson citeras en upprörd KP-webbare som skriver "(...)vad på nätet ska vi vara i stället? Vi som inte få ha FaceBook eller YouTube???" (Janson, 2011). Dessa funderingar återspeglas även i vårt material. Elina resonerar kring att hon uppskattade KP-webben så mycket just för att det var ett ställe på internet som var för barn. Att det inte fanns några vuxna där förutom moderatorerna, vilket skapade en plats för barn att bara vara. Hon menar på att "man lärde varandra saker om livet på ett sätt som man förstod, inte från en vuxen som skulle försöka berätta".

Krekula och Johansson menar att ålder är en organiserande princip i samhället där föreställningar kring ålderskategorier och ålder "används för att organisera människor, verksamheter, resurser, begreppsapparater med mera." (Krekula & Johansson 2017:12). Här kan vi se hur åldersgränser används för att organisera människor på internet. Hemsidor på internet och sociala medier har ofta en åldersgräns. Bland barn mellan 8-11 år i Sverige är *Youtube, TikTok* och *Snapchat* de mest populära sociala medierna (Internetstiftelsen, 2021:186). Alla dessa har en åldersgräns på 13 år, och TikTok skriver även att de raderar konton när de upptäcker användare som är under 13 år (Snapchat, 2021; TikTok, 2022, Youtube 2022). Samtliga har även flera regler kring att du måste ha vårdnadshavares tillstånd om du är under 18 år. På Youtube kan du ha ett konto om du är under 13 år, men ett speciellt

anpassat för barn. På TikTok får du inte skicka direktmeddelanden, visa livesändningar och du kan inte heller rekommenderas för andra i "för dig-flödet" om du är under 16 år (TikTok, 2022). Här kan vi se hur ålder som en organiserande princip i samhället visar sig på internet, och hur föreställningar kring ålder reglerar vilka som är välkomna och inte. Vi kan även se hur barn i Sverige utmanar den här organiseringen, genom att använda sig av plattformarna ändå. Forumet på KP-webben blir här ett exempel på en plats som var till för barn, och där många barn också ville vistas. Yrsa skriver såhär:

> Jag hoppas att dagens barn och tonåringar hittar forum som inte bara handlar om att lägga upp snygga bilder på sig själv. (...) Kanske låter konstigt att säga att ett forum kan betyda mycket för en men prat gjorde det. Kanske var det inte forumet i sig men det fanns där under en tid då jag växte mycket, så det var viktigt för den jag kom att bli sedan. (Yrsa)

3. Slutdiskussion

På dagens version av *kpwebben.se* finns det en flik med titeln *Sagan om Kamratposten*. Här beskrivs Kamratpostens historia från det att tidningen startade, till idag. Där kan vi läsa att *Kamratposten* 1997 startade sin första hemsida, och att de 2007 öppnade en större version (Kamratposten, 2022). En längre berättelse än så får inte KP-webben. Syftet med denna uppsats har varit att undersöka barns kulturella praktiker på det nu nedlagda internetforumet som ett kulturarv. Våra frågeställningar har varit:

- Hur kan barnens praktiker på KP-webbens forum förstås som ett kulturarv?
- Hur kan vi genom analys av frågelistesvar och mediadebatt ringa in den praktik som gått förlorad i och med forumets nedstängning?
- Vilka metoder kan användas för att bevara minnet av digitala rum och praktiker?

Genom insamling av minnen och nyhetsartiklar har vi skrivit fram en berättelse om ett internetforum som inte längre finns. När vi började analysera dessa insamlade minnen om KP-webben utkristalliserade sig sex teman; *praktiker, gemenskap, konflikt, vuxna, nedstängning* och *efter forumet*. Dessa teman har varit både ett sätt att ringa in det som hände på forumet, samt att lyfta forumet som socialt och kulturellt betydelsefullt - och därmed förstå det som ett kulturarv. På KP-webben kunde barn umgås, leka, skoja och bråka. Det var nästan lite som i de noveller informanten Lejla berättade om, där KP-webben blev ett land och användarna invånare.

Med hjälp av Mouritsens (2002) perspektiv kring barnkultur har vi kunnat förstå de här kulturella praktikerna på forumet utifrån kategorierna *kultur för barn, kultur med barn* och *barnkultur.* Vi har sett hur KP-webben på många sätt kan förstås som *kultur för barn*, med moderatorer och öppettider som ett sätt för vuxna att kontrollera praktikerna på forumet. Genom förbud mot till exempel svordomar kan vi se de pedagogiska och uppfostrande drag som är typiska när det kommer till *kultur för barn*. Vi har också sett KP-webben som en plats

där barn producerade sin egen kultur, i linje med Mouritsens begrepp *play culture,* med ett eget aktivt kulturskapande. KP-webben kan också förstås som *kultur med barn*, där relationen mellan barn och vuxen påverkade barns kulturskapande på olika sätt. Det är tydligt att Mouritsens kategorier överlappar och flyter in i varandra, vilket visar på en komplexitet hos forumet som plats.

Utöver KP-webbens värde som exempel på barns kulturskapande på internet så är även själva nedstängningen intressant. Känslorna som rördes upp speglar KP-webbens betydelse för barnen, men det upplevda sveket säger också mycket om relationen mellan vuxna och barn. Nedstängningen motiverades med en brist på resurser till att hålla forumet tryggt för barnen. Man nedprioriterade alltså barns kulturskapande för barnens bästa. Denna paradox är ett exempel på det som Anna Sparrman menar på när hon beskriver barn som "både den högst och lägst värderade grupp vi har i samhället" (Ekstrand Amaya, 2020).

Med hjälp av Krekula och Johansson (2017) har vi tillämpat perspektiv från kritiska åldersstudier, för att få syn på hur ålder görs och organiseras på forumet. Vi har tittat på internet i stort som ett rum anpassat för vuxna, med åldersgränser som försöker organisera människor. Internet som plats kan liknas vid stadsrummet, som också är anpassat efter vuxna (Krekula & Johansson, 2017:26). Här vill vi särskilt uppmärksamma KP-webben som en plats skapad för barn men också vald av barn, till skillnad från de sociala medier som många barn använder sig av idag, som är anpassade för vuxna. En problematik i vuxnas skapande av kultur för barn är att fånga barnens intresse. Platser som barn hänvisas till riskerar att väljas bort, då barnen istället värderar det vilda och ostyrda (Darian-Smith & Pascoe, 2012). KP-webben kan här ses som ett exempel på en plats skapad av vuxna, där kulturskapandet var ett fungerande samspel mellan vuxna och barn, och barnens egen kultur prioriterades. Minnet av KP-webben är således ett potentiellt stöd i arbetet med att skapa nya rum för barn på nätet.

I arbetet med denna uppsats har vi använt oss av analoga metoder för att hitta lösningar på ett växande problem inom kulturarvssektorn – born digital-materialets flyktighet. Det kommer aldrig att finnas resurser nog att spara allt vi gör på internet, men även det som sparas förblir

sårbart om det förblir enbart digitalt. Vi ser här analoga metoder för bevarandet av immateriellt kulturarv som en fungerande metod för bevarande av även det digitala – i form av berättelser. Dessa berättelser ger ett komplement till de statiska bilder av internet som återfinns på *Wayback Machine*. De blir nycklar till att förstå vad som faktiskt försiggick bakom husfasaden. I arbetet med att bevara det digitala arvet vill vi dock särskilt lägga fokus på just barns praktiker. Det avstånd mellan berättare och publik som beskrivs hos Cullhed (2014) förstärks ytterligare om den som berättar är ett barn.

Mouritsen beskriver hur barnkultur bygger på värden som ibland kan verka meningslösa för en vuxen – som till exempel att vara bra på att hoppa hopprep, eller kunna prata som Kalle Anka (2002:23). I vår analys av praktikerna på KP-webben ser vi flera exempel på detta, i beskrivningar av trams och lek. Det är också en viktig aspekt av arbetet med att bevara barns kulturarv. Den viktigaste frågan inom arbetet med barns kulturarv är enligt Darian-Smith och Pascoe hur vi prioriterar vilket arv som är värdefullt, och vilka narrativ vi väljer att spegla (2012:13). Kulturarvssektorn har kommit att acceptera born digital-material som en del av kulturarvet, men i bevarandet av detta måste vi komma ihåg att den digitala världen inte bara befolkas av vuxna. För att kunna bevara barns digitala kulturarv måste vi också vara beredda att ifrågasätta våra vuxna värden för meningsskapande.

3.1 Vidare forskning

> Where is cyberspace going? Fuck if I know. Anything I write will be out of date in six months and that's about as far as my vision extends (Horn, 1998:330).

Citatet ovan har över tjugo år på nacken, men poängen känns igen än idag. Det är svårt att veta exakt vart den digitala utvecklingen är på väg. Vi har genom denna uppsats belyst en lucka i kulturarvssektorn – nämligen barns digitala kulturarv. Det finns otaliga andra digitala rum som kan vara intressanta att undersöka ur liknande perspektiv. Genom att fokusera på

plattformar som är aktiva idag skulle också möjligheten ges att samla berättelser från individer som fortfarande är barn, vilket kan ge en annan typ av berättelser. Även berättelsen om forumet *Picknick*, som skapats av gamla KP-webbare, är intressant som exempel på digitala rum som inte bara är *för* barn – utan också skapade av barn.

I denna uppsats har vi utgått från bevarandet av barns kulturarv som något vuxna behöver ta på allvar och ansvara för. Barnen själva saknar metoder, och kanske även vilja, att bevara sina egna minnen på ett hållbart sätt. Något som dock tål att ifrågasättas är idén om barns brist på intresse för sitt eget arv. I svaren på vår frågelista finns glimtar av något mycket spännande – nämligen barnens egna försök att spara sitt arv. En informant skrev exempelvis att hen ångrade att hen själv inte sparat mer av materialet från KP-webben, men är glad att andra gjorde detta. Berättelserna om hur barnen sparade, och vad, uteblir tyvärr från vårt material. Vi kan anta att de stötte på liknande problem som kulturarvssektorn i hanterandet av born digital-material – det är svårt att bara "spara ner" en hemsida.

Vi kan inte veta vilket material som kommer att bli viktigt i framtiden. Det vi kan veta är dock att det som inte sparas inte heller kommer att finnas. Problemen med born digital-materialets förgänglighet kommer med största sannolikhet att växa, och det är därför viktigt att mer forskning görs inom området. Här har vi bidragit med ett kulturvetenskapligt perspektiv, som förhoppningsvis kan inspirera andra inom vårt fält att studera digitalt kulturarv.

4. Källor, material och litteraturlista

4.1 Otryckta källor

Block, F. & Johansson, J. (2009). *Modig eller rar, vad sa far?: En studie om Kamratpostens framställning av flickors och pojkars fritid* [Kandidatuppsats, Linnéuniversitet]. Digitala Vetenskapliga Arkivet. http://lnu.diva-portal.org/smash/record.jsf?aq=%5B%5B%5D%5D&aq2=%5B%5B%5D%5D&sf=all&aqe=%5B%5D&af=%5B%5D&searchType=SIMPLE&sortOrder=author_sort_asc&onlyFullText=false&noOfRows=50&language=sv&pid=diva2%3A321408&dswid=-70

Choy, S. C., Crofts, N., Fisher, R., Choh, N. L., Nickel, S., Oury, C., Ślaska, K. (2016) The UNESCO/PERSIST Guidelines for the selection of digital heritage for long-term preservation. UNESCO/PERSIST Taskforce. URL: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000244280.locale=en

Ekstrand Amaya, T. (2020, 25 november). Forskning om barns kulturarv får 16,6 miljoner kronor. *Linköpings universitet.* https://liu.se/nyhet/forskning-om-barns-kulturarv-far-16-6-miljoner-kronor

Eskilstuna. (2021, 28 september). *Svenskt barnbildarkiv. Om oss.* https://www.eskilstuna.se/kultur-och-fritid/bibliotek-arkiv-och-lokalhistoria/arkiv-och-samlingar/svenskt-barnbildarkiv/om-oss

Internet Archive. (u.å.). *About the Internet Archive.* Hämtad 2022-03-08 från https://archive.org/about/

Internetmuseum. (u.å.). *Internetmuseums webbring.* Hämtad 2022-02-10 från https://www.internetmuseum.se/internetmuseums-webbring/

Internetstiftelsen. (u.å.). *Vi är Internetstiftelsen.* Hämtad 2022-02-10 från https://internetstiftelsen.se/om-oss/vi-ar-internetstiftelsen/

Internetstiftelsen. (2021). *Svenskarna och internet 2021.* https://svenskarnaochinternet.se/rapporter/svenskarna-och-internet-2021/

ISOF. (2021a, 6 juni). *Unesco - immateriellt kulturarv.* https://www.isof.se/vart-uppdrag/expertomraden/unesco---immateriellt-kulturarv

ISOF. (2021b, 4 juni). *Insamling och dokumentation.* https://www.isof.se/arkiv-och-insamling/insamling-och-dokumentation

Janson, M. (2011, 20 december). Bonniers skiter i ungarna. *Barnkulturbloggen.* http://barnkulturbloggen.blogspot.com/2011/12/sent-sent-kommer-har-nagra-tankar-kring.html

Kamratposten. (2022, 16 februari). *Sagan om KP.* https://www.kpwebben.se/sagan-om-kp/

Karlstedt, L. (2017). *Kamratposten: Barns rättigheter under utveckling, Utvecklingen av barn- och ungdomars rättigheter och skildrandet av psykisk ohälsa ur ett historiskt perspektiv* [Kandidatuppsats, Karlstads universitet]. Digitala Vetenskapliga Arkivet. http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1070793&dswid=-5231

LIU. (u.å). *Barns kulturarv - arkivets visuella röster.* Hämtad 2022-03-09 från https://liu.se/forskning/barns-kulturarv

LTU. (2011, 7 mars). *Om LDB-centrum.* https://www.ltu.se/centres/2.39556/Om-oss

Magnusson, M. & Tranlöv, M. (2014). *En kompis i brevlådan, en kvantitativ studie om flickor och pojkar i Kamratposten under 1993 och 2013* [Kandidatuppsats, Göteborgs universitet]. Gothenburg University Publications Electronic Archive. https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/36792

Minnen. (2021). *”Välkommen till min hemsida” – svenskarnas första steg på webben.* Hämtad 2022-02-10 från https://minnen.se/tema/valkommentillminhemsida

Nilsson, S. (2020) *Flashback som informationskälla i vardagen – En kvantitativ enkätstudie om svenska studenters användning av Flashback Forum i vardagliga informationssyften.* [Masteruppsats, Linnéuniversitetet]. Digitala Vetenskapliga Arkivet. http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lnu:diva-99188

Nordiska museet. (2020, 3 november). *Spår av barnens historia i arkivet* [Video]. UR. https://urplay.se/program/220744-ur-samtiden-barnens-historia-pa-nordiska-museet-spar-av-barnens-historia-i-arkivet

Snapchat. (2021, 30 september). *Snap Group Limited:s användarvillkor.* https://snap.com/sv-SE/terms#terms-row

Statista. (2022, 10 september). *Global digital population as of January 2021.* https://www.statista.com/statistics/617136/digital-population-worldwide/

Statt, N. & Peters, J. (2021, 5 apr) Yahoo Answers will be shut down forever on May 4th. *The Verge.* https://www.theverge.com/2021/4/5/22368488/yahoo-answers-shutdown-may-4-internet-era-over-rip

Strohkirch, C. & Österström, F. (2014). *Kamratposten i genusfabriken: en studie av hur genus konstrueras i Sveriges största barntidning* [Kandidatuppsats, Lund universitet]. Lund University Libraries. https://lup.lub.lu.se/student-papers/search/publication/4588606

TikTok. (2022, februari). *Community-riktlinjer.* https://www.tiktok.com/community-guidelines?lang=sv#31

UNESCO. (2009). *Charter for the Preservation of Digital Heritage.* https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000179529.locale=en

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning.* https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2002-01-08-forskningsetiska-principer-inom-humanistisk-samhallsvetenskaplig-forskning.html

Wimby, M. & Öquist, A. (2008). *"Jag har en annan kompis också, jag hoppas han är barn", en empirisk studie om barns Internetvanor och deras upplevelser kring detta* [Kandidatuppsats, Göteborgs universitet]. Gothenburg University Publications Electronic Archive. https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/18535

Youtube. (2022, 5 januari). *Användningsvillkor för Tjänsten.* https://www.youtube.com/t/terms

4.2 Tryckta källor

Boëthius, U. (1994). Ungdomar, medier och moraliska paniker. I J. Fornäs, U. Boëthius, & B. Reimer. (red.) *Ungdomar i skilda sfärer*. (s. 257–283). Stockholm: B. Östlings bokförl. Symposion.

Carp, O. (2007, 3 september). Kamratposten. Medlemmar lovas trygghet på tidningens nya sajt. *Dagens nyheter.* https://www.dn.se/arkiv/kultur/kamratposten-medlemmar-lovas-trygghet-pa-tidningens-nya-sajt/

Cullhed, A. (2014) Från Isis till iCloud: Kulturella minnesfigurationer i väst. I P. Henning & E. Hættner Aurelius. (Red.) *Minnet och minnandet i litteraturen*. Lund: Absalon.

Darian-Smith, K. & Pascoe, C. (2012). Children, childhood and cultural heritage: Mapping the field. I K. Darian-Smith & C. Pascoe (red.) *Children, childhood and cultural heritage.* (s 1-17). (1. ed.) New York: Routledge.

Frigyes, P. (2011, 16 december). "Respektlöst av Bonniers. Barn är inte biomassa för att driva tidskrifternas vinster." *Dagens Nyheter.* Paul Frigyes: Respektlöst av Bonniers. Barn är inte biomassa för att driva tidskrifternas vinster - DN.SE.

Fröhlig, F. (2017) Minne. i J. Gunnarsson Payne, M. Öhlander (Red.) *Tillämpad kulturteori*. Lund: Studentlitteratur.

Gunnemark, K. (2014) Minnen och berättelser av personliga hem. i M. Sjöberg (Red.) *Personligt talat: biografiska perspektiv i humaniora.* Göteborg: Makadam.

Hagström, C. & Marander-Eklund, L. (2005) Att arbeta med frågelistor. I C. Hagström & L. Marander-Eklund. (red.) *Frågelista som källa och metod.* Lund: Studentlitteratur.

Hastrup, K. (2010) *Kultur: den flexibla gemenskapen.* Lund: Studentlitteratur.

Horn, S. (1998). *Cyberville: clicks, culture, and the creation of an online town.* New York: Warner Books.

Hällström, C. (2012). *Insändare i Kamratposten. Uttryck for villkor i barns kulturella sammanhang* [Doktorsavhandling, Stockholms universitet]. Digitala Vetenskapliga Arkivet. https://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A413958&dswid=6431

Jenkins, H. (1992). *Textual poachers: television fans & participatory culture.* New York: Routledge.

Joelsson, J. (2020). *Flaskpost till framtiden: så bevarar vi våra spår i 100 000 år.* Karlstad: Votum.

Johansson, B. (2004). Consumption and Ethics in a Children's Magazine. I H. Brembeck, B. Johansson & J. Kampmann. (Red.) *Beyond the Competent Child. Exploring contemporary childhoods in the Nordic welfare societies.* Frederiksberg: Roskilde University Press.

Johansson, B. (2008). *Den goda måltiden: Berättelser om mat och ätande i Vi föräldrar och Kamratposten 1969-2007* (CFK-rapport, 2008:03). Centrum för konsumentvetenskap, Göteborgs universitet. http://hdl.handle.net/2077/23171

Juvel, Sofia. (2012, 15 dec) Barnen förtvivlade när Kamratposten stänger sajt. *Dagens Nyheter*. https://www.dn.se/kultur-noje/barnen-fortvivlade-nar-kamratposten-stanger-sajt/

Karlstein, M. (2012a, 4 januari) Psykologen: "Sådana här forum fyller en viktig social funktion". *Aftonbladet.* https://www.aftonbladet.se/relationer/a/Eojlgl/psykologen-sadana-har-forum-fyller-en-viktig-social-funktion

Karlstein, M. (2012b, 4 januari). "Jag känner mig säker där". *Aftonbladet.* https://www.aftonbladet.se/relationer/a/RxO575/jag-kanner-mig-saker-dar

Kozinets, R.V. (2011). *Netnografi: etnografiska undersökningar på nätet*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Krekula, C. & Johansson, B. (2017). Inledning. I C. Krekula & B. Johansson (red.), *Introduktion till kritiska åldersstudier.* (Upplaga 1). (s. 11-33). Lund: Studentlitteratur.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (Tredje [reviderade] upplagan). Lund: Studentlitteratur.

Liliequist, E. (2020). *Digitala förbindelser: Rum, riktning och queera orienteringar* [Doktorsavhandling, Umeå universitet]. Digitala Vetenskapliga Arkivet. https://umu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:1417242

Löfgren, N. (2011, 21 dec). Barnens mötesplats läggs ner – tvingas söka sig till mer osäkra rum. *SVT Nyheter.* https://www.svt.se/nyheter/inrikes/barnens-motesplats-laggs-ned-tvingas-soka-sig-till-mer-osakra-forum

Malpas, Jeff. (2008) Cultural heritage in the age of new media. I Y.E. Kalay, T. Kvan och J. Affleck (Red.), *New Heritage: New Media and Cultural Heritage.* London: Routledge.

Mouritsen, F. (2002). Child culture - play culture. I F. Mouritsen, & J. Qvortrup (red). *Childhood and children's culture.* (s 14-42). Odense: University Press of Southern Denmark.

Owens, T. (2018). *The theory and craft of digital preservation*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.

Pernikliski, D. (2012, jan 4) Finns en rejäl hacka att tjäna – för samhället. *Aftonbladet.* https://www.aftonbladet.se/relationer/a/a24OnL/finns-en-rejal-hacka-att-tjana-for-samhallet

Rennstam, J. & Wästerfors, D. (2015). *Från stoff till studie: om analysarbete i kvalitativ forskning.* (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Richette, C. (2005). Handikappades berättelser. I C. Hagström, & L. Marander-Eklund. (red.) *Frågelistan som källa och metod*. Lund: Studentlitteratur.

Salmson, K. & Tomicic, M. (2011, 20 dec). Bonnier måste tänka om angående KP-webben. *SVT Nyheter*. https://www.svt.se/opinion/bonnier-maste-tanka-om-angaende-kp-webben

Summanen, H. (2021). *Kulturarvets digitalisering.* Stockholm: Vulkan.

Söderling, F. (2011, 23 december). Ny frist för KP-webben. *Dagens nyheter.* https://www.dn.se/kultur-noje/ny-frist-for-kp-webben/

4.3 Bilagor

4.3.1. Frågelista

Minnen av kpwebben.se

Minns du forumet Prat på kpwebben.se, som stängde 2012? Vi är kulturstudenter på Göteborgs universitet, och skriver just nu ett examensarbete om nätkulturens potentiella värde som kulturarv. Har du berättelser och minnen från din tid på forumet? Minns du hur nedstängningen påverkade dig? Det går bra att vara helt anonym, och dina svar kommer endast att användas inom ramen för vårt uppsatsarbete. Tack för din medverkan, alla svar är viktiga!

Hur gammal är du?

Vilken könstillhörighet har du?

Beskriv din relation till forumet Prat på kpwebben.se. Vad brukade du göra där? Hur mycket tid spenderade du på forumet? Var gärna specifik och berätta hellre för mycket än för lite!

Vad var det bästa med forumet?

Vad var det sämsta med forumet?

Har du minnen kring nedstängningen 2012? Hur påverkade det dig? Vad tänkte du? Vad kände du? Reagerade du på något speciellt sätt? Pratade du om det med någon?

Beskriv tiden efter nedstängningen. Vad hände sen?

Skulle det vara okej om vi kontaktade dig för att få veta mer om dina erfarenheter kring forumet? Lämna i så fall din e-mail nedan. Detta är helt frivilligt.

4.3.2. Informanter

Här nedan presenteras de 13 informanter som figurerar i uppsatsen. 2 informanter presenteras inte med namn då de inte omskrivs i uppsatsen.

Flora, 24 år
Pim, 24 år
Ina, 22 år
Billie, 21 år
Sasha, 23 år
Olga, 24 år
Theo, 21 år
Nour, 23 år
Elina, 26 år
Tora, 26 år
Shirin, 22 år
Yrsa, 26 år
Lejla, 22 år